

V Bruselu dne 9.10.2024
COM(2024) 469 final

2024/0258 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o zřízení Nástroje pro reformy a růst pro Moldavsko

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Politika rozšiřování Evropské unie (EU) má i nadále zásadní význam pro ochranu a podporu mírové, stabilní, silné a sjednocené Evropy. Vojenská agrese Ruska vůči Ukrajině potvrzuje, že je zapotřebí rozhodných geostrategických investic. Členství Moldavské republiky (dále jen „Moldavsko“) v EU je v politickém, hospodářském a bezpečnostním zájmu Unie. Je přímou odpovědí na evropské aspirace obyvatel Moldavska, zlepši jejich ekonomické a sociální podmínky a přispěje k bezpečnější, mírumilovnější a lépe prosperující budoucnosti.

Moldavsko zahájilo sociálně-ekonomické sblížování s EU v roce 2014, kdy předběžně vstoupila v platnost dohoda o přidružení mezi EU a Moldavskem a prohloubená a komplexní zóna volného obchodu (DCFTA). Prostřednictvím hospodářského a investičního plánu pro Východní partnerství již EU ve spolupráci s mezinárodními finančními institucemi mobilizovala 1,6 miliardy EUR veřejných a soukromých investic do projektů, které jsou pro Moldavsko stěžejní. Hospodářský a investiční plán podnítil investice do kritických odvětví, jako je konektivita, energetická účinnost, rozvoj podnikání a konkurenceschopnost. Perspektiva přistoupení k EU v roce 2022 poskytla Moldavsku podnět k provedení strukturálních reforem a urychlení sblížování s *acquis* EU, zejména v oblasti základních zásad včetně právního státu, aby získalo brzký přístup na jednotný trh. Schopnost země oživit hospodářský růst a pokročit v nezbytných sociálně-ekonomických reformách však byla silně ovlivněna pandemií COVID-19 a hospodářskou a sociální zátěží v důsledku ruské útočné války proti Ukrajině a pokusů o destabilizaci země prostřednictvím dezinformačních kampaní a energetického a hospodářského nátlaku. Hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele v Moldavsku, které je jednou z nejhudších zemí v regionu, zůstává na úrovni 29 % průměru EU, což svědčí o značném rozdílu v konvergenci s EU. Při současném tempu hospodářského růstu a pomalém tempu konvergence bude země bez další rozhodné politické a hospodářské podpory při rychlém postupu na cestě do EU bržděna.

EU uznala důležitost podpory partnerů ze západního Balkánu prostřednictvím nového plánu růstu pro západní Balkán, který byl předložen v roce 2023. Prostřednictvím specializovaného nástroje pro Ukrajinu prokázala EU svou neochvějnou podporu této zemi. Plán růstu pro západní Balkán byl zaveden s cílem pomoci těmto zemím řešit problémy spojené s konvergencí s EU a urychlit jejich přístupový proces. Navrhovaná finanční pomoc doplňuje stávající finanční podporu. S cílem poskytnout moldavskému hospodářství a společnosti nový a srovnatelný impuls předkládá Komise plán růstu pro Moldavsko (podrobně popsany v doprovodném sdělení Komise). Podpoří reformy a investice potřebné k urychlení procesu přistoupení a k posílení růstu moldavského hospodářství ve prospěch obyvatelstva.

Plán růstu pro Moldavsko je založen na třech pilířích:

- urychlení sociálně-ekonomických a zásadních reforem,
- zlepšení přístupu na jednotný trh Evropské unie,
- zvýšení finanční pomoci prostřednictvím specializovaného nástroje pro reformy a růst pro Moldavsko (dále jen „nástroj“).

Tyto tři pilíře, které se vzájemně posilují a vycházejí z výsledků reformního procesu v souladu s dohodou o přidružení / prohloubenou a komplexní zónou volného obchodu a hospodářským a investičním plánem, se zabývají základními strukturálními příčinami nízkého hospodářského růstu s cílem zajistit sociálně-ekonomické přínosy integrace před vstupem do EU. Toto nařízení se zaměřuje na třetí pilíř plánu růstu pro Moldavsko.

Navrhovaný nástroj je vypracován po vzoru Nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu¹.

Nástroj, který je ústředním bodem plánu růstu, zavede přísnou podmíněnost, neboť **vyplacení finančních prostředků EU bude podmíněno pokrokem dosaženým při provádění reform**, zejména při zvyšování sociálně-ekonomické konvergence a konkurenceschopnosti, jakož i v oblasti základních zásad.

Nástroj bude financován z dvoustranně přidělených finančních prostředků ve výši 420 milionů EUR, které jsou pro Moldavsko vyčleněny v rozpočtu Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI – Globální Evropa) na období 2025–2027.

V letech 2025–2027 budou Moldavsku prostřednictvím nástroje poskytnuty prostředky v maximální výši 1 785 milionů EUR (v současných cenách). Tato částka kombinuje až 1 500 milionů EUR zvýhodněných půjček a 285 milionů EUR nevratné finanční podpory. Kromě výše uvedené maximální částky, která je k dispozici pro výplaty Moldavsku, bude ve společném rezervním fondu vyčleněno 135 milionů EUR na zajištění úvěrů.

Nevratná podpora se bude vztahovat na podporu poskytovanou Unií na projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství, jedné z regionálních investičních platform uvedených v článku 32 nařízení (EU) 2021/947, jakož i na doplňkovou podporu. Tato doplňková podpora bude zahrnovat podporu organizací občanské společnosti a technickou pomoc, která usnadní provádění reform a cestu Moldavska k přistoupení k EU.

Kromě toho se očekává, že nástroj zmobilizuje až 2 500 milionů EUR nových investic od mezinárodních finančních institucí a soukromého sektoru. Podobně jako v případě investičního rámce pro západní Balkán bude investiční platforma sousedství hlavním nástrojem pro provádění investic. **Hospodářský a investiční plán** pro Východní partnerství podnítil hlavní investice, které budou dále realizovány v rámci plánu růstu. Tyto investice budou směřovat do odvětví, která jsou klíčovými významnými činiteli sociálně-ekonomického rozvoje: propojení, včetně udržitelné dopravy, energetické, ekologické a digitální transformace, vzdělávání a rozvoj dovedností. Provádění bude probíhat ve spolupráci s mezinárodními finančními institucemi a rozvojovými bankami členských států EU a přiláká další investice z těchto institucí, včetně investic ze soukromého sektoru.

Aby Moldavsko mohlo plně využít příležitostí stanovených v plánu růstu, očekává se, že připraví program reform, v němž budou stanoveny klíčové **sociálně-ekonomické a zásadní reformy**, které země hodlá provést v letech 2025–2027, aby urychlila svou konvergenci s EU. Komise program posoudí a schválí.

Program reform bude v souladu se strategií růstu země a bude řešit strukturální nedostatky na cestě k udržitelnému růstu podporujícím začlenění.²

Minimálně 25 % částky, která bude Moldavsku poskytnuta prostřednictvím vysoce zvýhodněných půjček, bude postupně přiděleno na investiční platformu sousedství, aby se zajistila realizace klíčových investic. Tato částka bude doplněna nevratnou podporou investiční platformy sousedství v rámci dvoustranně přidělených finančních prostředků.

Podobně jako v případě plánu růstu pro země západního Balkánu bude i nový nástroj realizován pomocí prováděcích mechanismů, které byly vybrány tak, aby maximalizovaly

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1449 ze dne 14. května 2024 o zřízení nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu.

²

rychlé dosažení reforem a souvisejících investic a zároveň zachovaly nezbytné kontroly a minimalizovaly administrativní zátěž pro Evropskou komisi, Moldavsko a další prováděcí partnery. Směřování finančních prostředků na investice prostřednictvím investiční platformy sousedství poskytne dodatečnou jistotu před svěřeneckými riziky, jelikož investiční platforma sousedství má osvědčené systémy finanční kontroly, které se opírají také o standardy kontroly prováděcích finančních institucí, jež byly posouzeny v rámci pilířů. Investiční platforma sousedství poskytuje jednotný rámec spolupráce mezi Komisí, bilaterálními dárci a finančními institucemi členských států EU. Všechny investice budou založeny na zásadách „významně nepoškozovat“ a „nikoho neopomíjet“ a přispějí k širšímu cíli, kterým je pomoc regionu s přechodem na ekologické, klimaticky neutrální, digitální a inkluzivní hospodářství odolné vůči změnám klimatu, jež bude v souladu s pravidly a normami EU.

Přímé platby do státního rozpočtu a zpřístupnění finančních prostředků pro investiční návrhy budou záviset na pokroku dosaženém při provádění reforem a na splnění platebních podmínek stanovených v programu reforem. Platební podmínky zahrnují soubor kvalitativních a kvantitativních kroků a časový rámec pro vyplacení prostředků.

Makrofinanční stabilita, řádné řízení veřejných financí, transparentnost a dohled nad rozpočtem jsou obecné podmínky, které musí být splněny, aby mohlo dojít k uvolnění finančních prostředků.

Platby budou probíhat podle pevně stanoveného pololetního harmonogramu na základě řádně odůvodněných žádostí předložených Moldavskem a poté, co Komise ověří splnění příslušných platebních podmínek. V případě nesplnění platebních podmínek Komise danou platbu pozastaví nebo od ní odečte příslušnou částku.

K vyplacení příslušných pozastavených prostředků může dojít během příštích dvanácti měsíců po původní lhůtě stanovené v programu reforem za předpokladu, že budou mezitím splněny platební podmínky.

Provádění tří pilířů stanovených v plánu růstu výrazně podpoří proces přistoupení tím, že urychlí sblížení Moldavska s hodnotami, normami a právními předpisy EU.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Podpora v rámci tohoto nástroje bude v souladu s ostatními formami dvoustranné podpory pro Moldavsko a regionální podpory poskytované prostřednictvím jiných nástrojů EU, zejména nástroje NDICI – Globální Evropa, a bude je doplňovat. Bude se zakládat na reformách uskutečněných na cestě k přistoupení k EU a bude v souladu s programem přidružení. Posílí také stávající podporu a umožní zemi urychlit provádění hospodářského a investičního plánu pro Východní partnerství v Moldavsku. Pro dosažení jejích cílů by měl být kladen zvláštní důraz na odvětví, která mohou být klíčovými významnými činiteli udržitelného sociálního a hospodářského rozvoje, jako je konektivita, doprava, energetika, digitální transformace, inovace, vzdělávání na všech úrovních a rozvoj dovedností.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Provádění nařízení bude v souladu s dalšími oblastmi vnější činnosti a vnějšími politikami (např. politika rozšíření, politika sousedství, společná zahraniční a bezpečnostní politika). Nástroj doplní toto úsilí urychlením sociálně-ekonomické konvergence mezi Moldavskem a EU v rámci přípravy na členství v EU.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Tento návrh vychází z článku 212 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Komise jej předkládá v souladu s postupem stanoveným v článku 294 SFEU.

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Navrhovaný nástroj podpoří sbližování Moldavska s EU v rámci politiky rozšíření. EU má proto nejlepší předpoklady k tomu, aby takovou pomoc poskytla. Příprava Moldavska na členství v EU se nejlépe provádí na úrovni EU.

Vzhledem k rozsahu potřebné pomoci má EU ty nejlepší předpoklady k tomu, aby poskytovala Moldavsku vnější pomoc v dlouhodobém horizontu, a to včas, koordinovaně a konzistentně. EU může využít své výpůjční kapacity k tomu, aby Moldavsku nabídla půjčky za výhodných podmínek, jakož i k poskytování nevratné podpory a záruk v rámci víceletého výhledu.

Delegace EU v Moldavsku může zajistit komplexní přístup k informacím o vývoji v Moldavsku. To EU umožní mít neustálý přehled o nových potřebách a okolnostech, a přizpůsobovat podporu vyvíjejícím se potřebám a úzce ji koordinovat s dalšími bilaterálními nebo multilaterálními dárci.

• Proporcionalita

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality, protože se omezuje na míru nezbytně nutnou k dosažení uvedených cílů na evropské úrovni a nepřekračuje rámec toho, co je pro tento účel nezbytné.

Nástroj je navržen jako cílená akce na podporu urychlených reforem v zemi, který musí dohnat EU, aby se zajistilo hladké a oboustranně prospěšné rozšíření EU. Jeho struktura se v maximální možné míře opírá o stávající strukturu podpory (NDICI – Globální Evropa) a o stejné modely financování (např. investiční platforma sousedství), a vychází ze stávajících, ale zjednodušených nástrojů (nástroje založené na výkonnosti).

• Volba nástroje

V souladu s článkem 212 SFEU, který stanoví řádný legislativní postup používaný k přijímání opatření pro uskutečňování spolupráce se zeměmi mimo EU, je tento návrh nařízení s cílem zajistit jeho jednotné uplatňování, jeho závazný charakter jako celku a jeho přímou použitelnost.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

• Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů

Nevztahuje se na tento návrh.

• Konzultace se zúčastněnými stranami

Formální konzultace se zúčastněnými stranami nebylo možné provést vzhledem k naléhavosti přípravy návrhu, aby jej Evropský parlament a Rada mohly včas přijmout, aby byl funkční v roce 2025.

EU zajistí odpovídající komunikaci a viditelnost, pokud jde o cíle a opatření prováděné v rámci tohoto nástroje v Moldavsku, v EU i mimo ni.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Nepoužije se.

- **Posouzení dopadů**

Posouzení ve formě pracovního dokumentu útvarů Komise na podporu návrhu bude vypracováno do tří měsíců od přijetí nařízení.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Základní práva**

Poskytování podpory v rámci tohoto nástroje je podmíněno tím, že Moldavsko a jeho instituce budou i nadále respektovat účinné demokratické mechanismy včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran a zásady právního státu a že zaručí dodržování lidských práv včetně práv osob patřících k menšinám. Závazek Moldavska k reformám a silná politická vůle, kterou vyjádřily moldavské orgány, představují pozitivní známky, které Komise potvrdila ve svém hodnocení uvedeném ve sdělení o balíčku týkajícím se rozšíření z roku 2023.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Maximální zdroje, které budou prostřednictvím nástroje poskytnuty, budou v letech 2025 až 2027 činit 1 920 milionů EUR na všechny druhy podpory, z čehož 420 milionů EUR představuje nevratná podpora, včetně rezerv, financovaná z dvoustranně přidělených finančních prostředků pro Moldavsko na období 2025–2027 v rámci nástroje NDICI – Globální Evropa a 1 500 milionů EUR ve formě zvýhodněných půjček poskytnutých EU.

Tyto úvěry budou poskytnuty prostřednictvím společného rezervního fondu s dotační sazbou 9 %. Rezervy budou tvořeny z nevratné podpory, která bude pocházet z dvoustranně přidělených finančních prostředků pro Moldavsko na roky 2025 až 2027 v rámci nástroje NDICI – Globální Evropa.

1 % složky nevratné podpory (4,2 milionu EUR) bude přiděleno na výdaje na technickou a administrativní pomoc související s řízením nástroje, včetně monitorování, komunikace, auditu a hodnocení.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Nařízení obsahuje podrobná ustanovení týkající se provádění, monitorování, podávání zpráv a hodnocení.

Provádění nástroje bude Komise pečlivě sledovat. Zcela v souladu se Smlouvami bude Komise při provádění nástroje spolupracovat s Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ) s cílem provádět nástroj a zajistit soudržnost vnější činnosti EU.

Moldavsko by mělo zavést monitorovací systém založený na kritériích stanovených Komisí a očekává se, že bude Komisi každoročně podávat zprávy o provádění svého programu reforem. To bude zahrnovat podávání zpráv o pokroku dosaženém při plnění stanovených cílů programu reforem, o zlepšení systému vnitřní kontroly, o plnění rozpočtu a o veškerých neoprávněně vyplacených nebo zneužitých částkách, které EU nakonec získala zpět.

Komise poskytne Evropskému parlamentu, Radě a výboru uvedenému v článku 27 nařízení roční hodnocení využívání finančních prostředků poskytnutých v rámci tohoto nástroje.

Komise rovněž provede hodnocení tohoto nařízení *ex post*.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Nepoužije se.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Nařízení obsahuje podrobná ustanovení týkající se provádění, monitorování, podávání zpráv a hodnocení.

Provádění v rámci tohoto nástroje probíhá podle forem a prováděcích metod stanovených ve finančním nařízení.

Provádění nástroje bude Komise pečlivě sledovat. Zcela v souladu se Smlouvami bude Komise při provádění nástroje spolupracovat s Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ) s cílem provádět nástroj a zajistit soudržnost vnější činnosti EU.

Moldavsko by mělo zavést monitorovací systém založený na kritériích stanovených Komisí a očekává se, že bude Komisi každoročně podávat zprávy o provádění svého programu reforem. To bude zahrnovat podávání zpráv o pokroku dosaženém při plnění stanovených cílů programu reforem, o zlepšení systému vnitřní kontroly, o plnění rozpočtu a o veškerých neoprávněně vyplacených nebo zneužitých částkách, které EU nakonec získala zpět.

Komise poskytne Evropskému parlamentu, Radě a výboru uvedenému v článku 27 nařízení roční hodnocení využívání finančních prostředků poskytnutých v rámci tohoto nástroje.

Komise rovněž provede hodnocení tohoto nařízení *ex post*.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Tímto nařízením se zřizuje nástroj pro reformy a růst pro Moldavsko.

Kapitola I (Obecná ustanovení) se zabývá předmětem tohoto nástroje (článek 1), definicemi (článek 2), obecnými a specifickými cíli tohoto nástroje (článek 3), obecnými zásadami (článek 4) a podmínkami poskytnutí podpory (článek 5).

Kapitola II uvádí způsoby financování a provádění nástroje. Článek 6 stanoví provádění nástroje ve formě nevratné finanční podpory (financované z dvoustranně přidělených finančních prostředků pro Moldavsko na období 2025–2027 v rámci nástroje NDICI – Globální Evropa) a podpory ve formě půjček. Článek 7 popisuje způsobilost osob a subjektů. Článek 8 se zabývá dohodou o nástroji, která má být uzavřena mezi Komisí a Moldavskem a která stanoví zejména ustanovení o auditu a kontrole, jakož i povinnosti a podmínky pro vyplácení plateb.

Kapitola III (Program reform) podrobně popisuje požadavky a základy pro vypracování programu reform (článek 9) a zásady financování, včetně platebních podmínek pro vyplácení (článek 10). Článek 11 podrobně popisuje obsah programu reform, který má Moldavsko předložit, postup pro jeho předložení a prvky, které by program reform měl obsahovat, včetně reform a investičních oblastí, které mají být z tohoto nástroje financovány, a systémů umožňujících předcházení nesrovnalostem, podvodům, korupci a střetům zájmů při využívání finančních prostředků poskytnutých v rámci nástroje a jejich odhalování a nápravu.

Komise posoudí program reform podle kritérií stanovených v článku 12. Přijme prováděcí rozhodnutí popsané v článku 13, v němž stanoví orientační částku úvěrové podpory, která má být vyplacena, pokud byly splněny platební podmínky a časový rámec, a rovněž předběžné financování, pro které bude Moldavsko způsobilé. Článek 14 umožňuje Moldavsku navrhnout pozměněný program reform a požádat Komisi o změnu jejího prováděcího rozhodnutí.

Článek 15 se týká smluv o úvěru uzavíraných mezi Komisí a Moldavskem, a pravidel pro úvěry Komise na trzích. Článek 16 stanoví ustanovení týkající se tvorby rezerv. Pravidla pro vyplácení předběžného financování Moldavsku, které závisí na tom, zda Moldavsko splní předběžné podmínky popsané v článku 5, jsou stanovena v článku 17. Článek 18 popisuje projekty v rámci investiční platformy sousedství. Článek 19 podrobně popisuje postup pro vyplácení prostředků po splnění obecných podmínek makrofinanční stability, řádného řízení veřejných financí, transparentnosti a dohledu nad rozpočtem a platebních podmínek stanovených v programu reform.

Platby budou prováděny pololetně poté, co Moldavsko předloží žádost o uvolnění finančních prostředků po uspokojivém splnění příslušných platebních podmínek v podobě kvalitativních a kvantitativních kroků, které je třeba provést. V případě negativního posouzení ze strany Komise bude část částky odpovídající nesplněným platebním podmínkám zadržena. Zadržené prostředky mohou být uvolněny až poté, co Moldavsko v rámci následné žádosti o uvolnění finančních prostředků řádně odůvodní, že přijalo nezbytná opatření k zajištění uspokojivého splnění příslušných platebních podmínek. Článek 19 rovněž stanoví, že v případě kvalitativních nebo kvantitativních kroků, které nebudou splněny do 31. prosince 2028, nebude vyplacena žádná částka, a zároveň opravňuje Komisi snížit částky, pokud jsou dotčeny finanční zájmy EU nebo pokud Moldavsko závažně porušuje povinnosti uvedené v dohodách uzavřených v rámci tohoto nástroje. Článek 20 stanoví pravidla transparentnosti pro osoby a subjekty, které dostávají finanční prostředky na provádění programu reform.

Kapitola IV (Ochrana finančních zájmů EU) obsahuje ustanovení, kterými se má Komise a Moldavsko řídit v zájmu zajištění účinné kontroly provádění nástroje. Článek 21 stanoví povinnosti, které mají být zohledněny v dohodě o nástroji. Patří mezi ně vhodná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetů zájmů a nesrovnalostí poškozujících finanční zájmy EU; zamezení dvojímu financování; přijetí právních kroků k vymáhání neoprávněně získaných finančních prostředků; shromažďování odpovídajících údajů o příjemcích finančních prostředků v rámci nástroje a stanovení práv, která mají být přiznána Komisi, Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) a Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO). Článek 21 uděluje Komisi pravomoc snížit nebo získat zpět částky, pokud jsou dotčeny finanční zájmy EU, v případě zvratu kvalitativních nebo kvantitativních kroků nebo pokud Moldavsko závažně porušuje povinnost vyplývající z dohod uzavřených v rámci nástroje. Článek 22 uvádí ustanovení o systémech vnitřní kontroly Moldavska.

Kapitola VI (Monitorování, podávání zpráv a hodnocení) stanoví ukazatele a výsledky, které se mají používat při monitorování a hodnocení (článek 23), vytvoření srovnávacího přehledu

(článek 24), následné hodnocení nástroje (článek 25) a podávání zpráv Moldavskem v rámci hospodářského a finančního dialogu (článek 26).

Kapitola VII (Závěrečná ustanovení) stanoví postup projednávání ve výborech (článek 27), ustanovení o informacích, komunikaci a propagaci (článek 28) a o vstupu v platnost (článek 29).

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY**o zřízení Nástroje pro reformy a růst pro Moldavsko**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 212 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Unie je založena na hodnotách uvedených v článku 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), mezi něž patří demokracie, právní stát a dodržování lidských práv. Tyto hodnoty jsou součástí přístupových kritérií stanovených na zasedání Evropské rady v Kodani v červnu 1993 (dále jen „kodaňská kritéria“), která představují podmínky způsobilosti pro členství v Unii.
- (2) Proces rozšíření je založen na stanovených kritériích, spravedlivých a přesně vymezených podmínkách a zásadě vlastních zásluh. Zásadní význam má i nadále pevné odhodlání uplatňovat přístup „základní zásady na prvním místě“, který klade silný důraz na právní stát, základní práva, fungování demokratických institucí a reformu veřejné správy a na hospodářská kritéria. Pokrok závisí na tom, zda Moldavská republika (dále jen „Moldavsko“) provede reformy nezbytné ke sladění s *acquis* Unie.
- (3) Útočná válka Ruska proti Ukrajině dále ukázala, že rozšíření je geostrategickou investicí do míru, bezpečnosti a stability. Unie je plně a jednoznačně odhodlána podporovat perspektivu členství Moldavska v Unii. Orientace Moldavska na Unii a jeho závazek vůči ní jsou výrazem jeho strategické volby a jeho místa ve společenství hodnot. Cestu Moldavska směrem ke členství v EU je třeba pevně ukotvit ve hmatatelném a konkrétním pokroku v oblasti reform.
- (4) Je ve společném zájmu Unie a Moldavska, aby Moldavsko pokročilo v reformách svého politického, právního a hospodářského systému s ohledem na jeho budoucí členství v Unii, a jeho přístupový proces podpořit. Vyhlídka na členství v Unii má silný transformační účinek, protože přináší pozitivní demokratické, politické, hospodářské a společenské změny.
- (5) Je třeba, aby některé výhody členství v Unii byly nabídnuty ještě před přistoupením. Jedná se zejména o hospodářskou konvergenci. Konvergence Moldavska, pokud jde o HDP na obyvatele vyjádřený v paritě kupní síly, zůstává na nízké úrovni 29 % unijního průměru a nepostupuje dostatečně rychle.
- (6) Vzhledem k tomu, že přístupová jednání s Moldavskem byla zahájena v červnu 2024, je důležité, aby podpora Moldavska na cestě k přistoupení byla srovnatelná s ostatními

kandidátskými zeměmi, které vedou přístupová jednání, a aby byly zajištěny přiměřené zdroje.

- (7) Provádění plánu růstu pro Moldavsko vyžaduje odpovídající financování v rámci nového specializovaného finančního nástroje, který má zemi pomoci při provádění reformy pro udržitelný hospodářský růst a pokrok v základních zásadách.
- (8) Pro dosažení cílů plánu růstu pro Moldavsko je třeba – s ohledem na investiční oblasti – klást zvláštní důraz na odvětví, která mohou fungovat jako významné činitele sociálního a hospodářského rozvoje: propojení, včetně udržitelné dopravy, dekarbonizaci, energetiku, ekologickou a digitální transformaci, jakož i vzdělávání, účast na trhu práce a rozvoj dovedností, se zvláštním zaměřením na mládež.
- (9) Nástroj by měl vycházet z programu přidružení s Moldavskem a z práce na hospodářském a investičním plánu pro Východní partnerství v Moldavsku, který podpořil investice do kritických odvětví, jako je konektivita, energetická účinnost, rozvoj podnikání a konkurenceschopnost.
- (10) Ke zlepšení propojení mezi Moldavskem a Unií je nezbytná udržitelná dopravní infrastruktura. Měla by přispět k integraci Moldavska do dopravní sítě Unie. V revidované transevropské dopravní síti (TEN-T) Komise rozšířila evropský Baltsko-černomořsko-egejský dopravní koridor o Moldavsko. Síť TEN-T je východiskem pro financování udržitelné dopravní infrastruktury, včetně dopravních prostředků šetrných k životnímu prostředí, jako jsou železnice, a také pro digitalizaci dopravy.
- (11) Nástroj by měl podporovat investice a reformy, které pomáhají Moldavsku razit cestu k digitální transformaci hospodářství a společnosti v souladu s vizí Unie do roku 2030 předloženou ve sdělení Komise s názvem „Digitální kompas 2030: Evropské pojetí digitální dekády“, a podporovat digitální ekonomiku, která je prospěšná všem občanům. Nástroj by měl Moldavsku pomáhat při dosažení obecných cílů a cílů v oblasti digitalizace souvisejících s Unií. Jak uvedla Komise ve svém sdělení z 15. června 2023 s názvem „Provádění souboru opatření EU pro kybernetickou bezpečnost sítí 5G“, měl by být tento soubor opatření východiskem pro financování z prostředků Unie k zajištění bezpečnosti, odolnosti a ochrany integrity projektů digitální infrastruktury v regionu.
- (12) Podpora v rámci tohoto nástroje by měla být poskytována za účelem splnění obecných a specifických cílů na základě stanovených kritérií a s jasnými platebními podmínkami. Tyto obecné a specifické cíle by se měly být plněny tak, aby se vzájemně posilovaly. Nástroj by měl podporovat proces rozšíření tím, že bude urychlovat jak sladění s hodnotami, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy (dále jen „*acquis*“) Unie s cílem dosáhnout členství v Unii, tak i postupné začlenění Moldavska na jednotný trh Unie a jeho sociálně-ekonomickou konvergenci s Unií. Nástroj by také měl podporovat dobré sousedské vztahy.
- (13) Kromě podpory sociálně-ekonomické konvergence by měl nástroj rovněž pomoci urychlit reformy související se základními zásadami procesu rozšíření, včetně právního státu, základních práv, mimo jiné práv uprchlíků a příslušníků menšin, včetně národnostních menšin a Romů, jakož i práv leseb, gayů, bisexuálů, transgender a intersexuálních (LGBTI) osob. Měl by také zlepšit fungování demokratických institucí a veřejné správy; zadávání veřejných zakázek, kontrolu státní podpory a řízení veřejných financí; boj proti všem formám korupce a organizované trestné činnosti; kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu a politiku zaměstnanosti; ekologickou transformaci země, cíle v oblasti klimatu a životního prostředí.

- (14) Tento nástroj by měl Moldavsku pomoci při přípravě na členství v Unii a v souladu se stávající metodikou rozšíření³.
- (15) Nástroj by měl doplňovat stávající hospodářský a finanční dialog, aniž by byla ohrožena jeho oblast působnosti, a tím posílit hospodářskou integraci a přípravu na mnohostranný dohled Unie nad hospodářskými politikami.
- (16) Nástroj by měl podporovat rozvoj zásad účinnosti, respektovat adicionalitu a doplňkovost s podporou v rámci jiných programů a nástrojů Unie a usilovat o to, aby se zabránilo zdvojení a byla zajištěna součinnost mezi pomocí podle tohoto nařízení a jinou pomocí, včetně integrovaných finančních balíčků složených z finančních prostředků na vývoz i na rozvoj poskytovaných Unii, členskými státy, třetími zeměmi a organizacemi a subjekty a mnohostranné a regionální spolupráce.
- (17) V souladu se zásadou inkluzivních partnerství by Komise měla usilovat o zajištění toho, aby probíhaly náležité konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami z Moldavska včetně jejich sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a aby tyto subjekty měly včasný přístup k relevantním informacím, které jim umožní hrát smysluplnou úlohu při navrhování a provádění programů a při souvisejícím procesu monitorování.
- (18) Na podporu cílů tohoto nástroje a za účelem posílení příslušných kapacit Moldavska pro provádění programu reformy by měla být poskytována technická pomoc, jakož i pomoc v rámci přeshraniční spolupráce.
- (19) Nástroj by měl zajistit soulad s obecnými cíli vnější činnosti Unie stanovenými v článku 21 Smlouvy o EU, včetně dodržování základních práv zakotvených v Listině základních práv Evropské unie, a podporu těchto cílů. Zejména by měl zajistit ochranu a podporu lidských práv a právního státu.
- (20) Nástroj by měl podněcovat inovace, výzkum a spolupráci mezi akademickými institucemi a průmyslem na podporu ekologické a digitální transformace a měl by podporovat místní odvětví se zvláštním důrazem na místní mikropodniky, malé a střední podniky a začínající podniky;
- (21) Moldavsko by mělo věrohodným způsobem prokázat, že se hlásí k evropským hodnotám, mimo jiné tím, že svou činnost sladí se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, včetně omezujících opatření.
- (22) Při provádění nástroje by měla být zohledněna strategická autonomie Unie a strategické zájmy Unie a jejích členských států a hodnoty, na nichž je Unie založena.
- (23) Činnosti v rámci tohoto nástroje by měly podporovat pokrok při uplatňování sociálních standardů Unie a jejích standardů v oblasti klimatu a životního prostředí a při realizaci cílů udržitelného rozvoje OSN, Pařížské dohody přijaté podle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti a Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci a neměl by přispívat ke zhoršování stavu životního prostředí ani by neměl životní prostředí či klima poškozovat. Opatření financovaná v rámci nástroje by měla být v souladu s plány Moldavska v oblasti energetiky a klimatu, jejich vnitrostátně stanoveným příspěvkem a ambicí dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Nástroj by měl přispívat ke zmírňování změny klimatu a ke schopnosti přizpůsobit se jejím nepříznivým dopadům a měl by podporovat odolnost vůči změně klimatu. Financování v rámci tohoto nástroje by mělo podporovat zejména

³ COM(2020) 57 final.

přechod k dekarbonizovanému, klimaticky neutrálnímu oběhovému hospodářství odolnému vůči změně klimatu.

- (24) Provádění tohoto nařízení by se mělo řídit zásadami rovnosti a nediskriminace vypracovanými v rámci strategií Unie rovnosti. Mělo by podporovat a rozvíjet genderovou rovnost a začleňování genderového hlediska, zajišťovat smysluplné zapojení žen do rozhodovacích procesů a posilování postavení žen a dívek a mělo by usilovat o ochranu a prosazování práv žen a dívek, jakož i předcházet násilí páchanému na ženách a domácím násilí a bojovat proti němu a zohledňovat příslušné akční plány EU pro genderovou rovnost a příslušné závěry Rady a mezinárodní úmluvy. Kromě toho by toto nařízení mělo být prováděno při plném respektování evropského pilíře sociálních práv, a to i pokud jde o ochranu dětí a pracovní práva. Provádění nástroje by mělo být v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením a jeho protokolem a mělo by zajišťovat dostupnost jeho investic a technické pomoci v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882.
- (25) S ohledem na Zelenou dohodu pro Evropu coby evropskou strategii udržitelného růstu a na význam naplňování cílů v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti v souladu se závazky interinstitucionální dohody by měl nástroj přispívat k dosažení obecného cíle, kterým je vynakládat 30 % výdajů z rozpočtu Unie na podporu cílů v oblasti klimatu a na cíle v oblasti biologické rozmanitosti 7,5 % v roce 2024 a 10 % v letech 2026 a 2027. Nejméně 37 % nevratné finanční podpory, včetně rezerv, poskytované investičním projektům schváleným v rámci investiční platformy sousedství, jedné z regionálních investičních platform uvedených v článku 32 nařízení (EU) 2021/947⁴, by mělo zohledňovat cíle v oblasti klimatu. Tato částka by měla být vypočtena pomocí ukazatelů z Ria v souladu s povinností EU oznamovat OECD mezinárodní financování opatření v oblasti klimatu a s dalšími mezinárodními dohodami či rámci. Již od června 2025 se klimatické koeficienty EU použitelné ve všech programech víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027 a stanovené v pracovním dokumentu útvarů Komise nazvaném „Struktura začleňování problematiky klimatu do víceletého finančního rámce na období 2021–2027“ (SWD(2022) 225) použijí rovněž na výdaje v oblasti klimatu v rámci okruhu 6 VFR („Sousedství a svět“). Nástroj bude v souladu s přístupem ostatních nástrojů okruhu 6 s cílem zajistit jednotné podávání zpráv o klimatu v regionu. Nástroj by měl podporovat činnosti, které plně dodržují unijní normy a priority v oblasti klimatu a životního prostředí a zásadu „významně nepoškozovat“ ve smyslu článku 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 (6).
- (26) Projekty jsou v rámci investiční platformy sousedství schvalovány po posouzení Komisí a na základě kladného stanoviska členských států ve výboru investiční platformy sousedství.
- (27) Komise by měla ve spolupráci s členskými státy a Moldavskem zajistit soulad, soudržnost, konzistentnost a doplňkovost, větší transparentnost a odpovědnost při poskytování pomoci, mimo jiné zavedením vhodných systémů vnitřní kontroly a politik boje proti podvodům. Podpora v rámci nástroje by měla být podmíněna tím, že Moldavsko bude prosazovat a respektovat účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, svobodných

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, Úř. věst. L 239, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

a spravedlivých voleb, plurality sdělovacích prostředků, nezávislého soudnictví a zásady právního státu, a že zaručí dodržování všech povinností v oblasti lidských práv včetně práv osob patřících k menšinám.

- (28) Nástroj by měl být podpořen zdroji z Nástroje pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa ve výši 420 milionů EUR a maximální částkou 1 500 milionů EUR ve formě půjček na období 2025–2027. Tato částka by měla pokrýt 9 % rezerv požadovaných na půjčky odpovídající 135 milionům EUR, podporu poskytovanou Unií na projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství, jak je uvedeno v čl. 18 odst. 2, a doplňkovou podporu, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci. Nevratná podpora by měla být financována z krytí přiděleného na zeměpisný program sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947. Všechna ustanovení podle nařízení (EU) 2021/947 by se měla použít, pokud není v tomto nařízení uvedeno jinak. Navrhovaný nástroj je vypracován po vzoru Nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu.
- (29) Rozhodnutí o uvolnění podpory ve formě půjček podle čl. 19 odst. 3 by měla být přijata v období od 1. ledna 2025 do 30. června 2029. Toto konečné datum zahrnuje dobu, kterou Komise potřebuje k vyhodnocení úspěšného splnění příslušných platebních podmínek a k přijetí následného rozhodnutí o uvolnění.
- (30) Aby se napomohlo maximální účinnosti finanční podpory Unie, pokud jde o přilákání dalších investic, a aby se zajistila kontrola Unie nad výdaji, měly by být investice na podporu programu reforem prováděny prostřednictvím rámce investiční platformy sousedství. Alespoň 25 % částky půjčky uvolněné Moldavsku by mělo Moldavsko poskytnout na investiční projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství. Jedná se o doplněk k nevratné podpoře poskytnutou Unií na tyto projekty.
- (31) Finanční závazek z půjček v rámci tohoto nástroje by neměl být součástí záruky pro vnější činnost ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947.
- (32) Na toto nařízení by se měla vztahovat horizontální finanční pravidla přijatá Evropským parlamentem a Radou na základě článku 322 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“). Tato pravidla jsou stanovena v nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 a upravují zejména postup sestavování a plnění rozpočtu v rámci přímého a nepřímého řízení prostřednictvím grantů, zadávání veřejných zakázek, finanční pomoci, operací kombinování zdrojů a náhrad vyplácených externím odborníkům, jakož i kontroly odpovědnosti účastníků finančních operací.
- (33) V příslušných případech by měla být stanovena omezení způsobilosti v postupech udělování prostředků v rámci nástroje vzhledem ke zvláštní povaze dané činnosti nebo v případě, že tato činnost ovlivňuje bezpečnost nebo veřejný pořádek.
- (34) V zájmu zajištění účinného provádění nástroje včetně usnadnění integrace Moldavska do evropských hodnotových řetězců by veškeré dodávky a materiály financované a pořizované v rámci tohoto nástroje měly pocházet z členských států, Moldavska, kandidátských zemí a smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru a zemí, které poskytují Moldavsku podporu na úrovni srovnatelné s úrovní podpory, již poskytuje Unie, při zohlednění velikosti jeho hospodářství, a pro které Komise stanovila přístup k vnější pomoci v Moldavsku na základě vzájemnosti, ledaže tyto dodávky a materiály nelze za přiměřených podmínek získat v kterékoli z těchto zemí.

- (35) S Moldavskem by měla být uzavřena dohoda o nástroji, která stanoví zásady finanční spolupráce mezi Uníí a Moldavskem a upřesní nezbytné mechanismy týkající se kontroly, dohledu, monitorování, hodnocení, podávání zpráv a auditu financování z prostředků Unie v rámci nástroje, pravidla pro daně, cla a poplatky a opatření týkající se prevence, odhalování, vyšetřování a nápravy nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů. S Moldavskem by proto měla být rovněž uzavřena smlouva o úvěru, která obsahuje zvláštní ustanovení pro řízení a provádění financování poskytovaného ve formě úvěrů. Dohoda o nástroji i smlouva o úvěru se předkládají Evropskému parlamentu a Radě, pokud o to požádají.
- (36) Dohoda o nástroji by měla stanovit povinnost zemí, které jsou příjemci podpory, zajistit v souladu se zásadami Unie pro ochranu údajů a s platnými pravidly pro ochranu údajů shromažďování odpovídajících údajů o osobách a subjektech, které přijímají finanční prostředky, včetně informací o skutečném vlastnictví, a přístup k nim za účelem provádění programu reforem.
- (37) Provádění nástroje by se mělo v Moldavsku opírat o soudržný a prioritní soubor cílených reforem a priorit souvisejících s investicemi (dále jen „program reforem“), který poskytne rámec pro posílení inkluzivního a udržitelného sociálně-ekonomického růstu, jasně formulovaný a sladěný s požadavky na přistoupení k Unii a s hlavními zásadami procesu rozšíření. Program reforem bude sloužit jako zastřešující rámec pro dosažení cílů tohoto nástroje. Program reforem by měl být vypracován v úzké konzultaci s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, jejichž podněty by měly být zohledněny. Vyplácení podpory ze strany Unie by mělo být podmíněno dodržováním platebních podmínek a měřitelným pokrokem při provádění reforem stanovených v programu reforem, které posoudí a formálně schválí Komise. Uvolnění finančních prostředků by mělo být odpovídajícím způsobem strukturováno, přičemž by mělo zohledňovat cíle nástroje.
- (38) Program reforem by měl zahrnovat cílená reformní opatření a prioritní investiční oblasti společně s platebními podmínkami v podobě měřitelných kvalitativních a kvantitativních kroků, které svědčí o uspokojivém pokroku nebo o dokončení těchto opatření, a harmonogram provádění těchto opatření. Program reforem by měl rovněž obsahovat předběžný seznam plánovaných investičních projektů určených k provádění podle rámce investiční platformy sousedství. Tyto kroky by měly být naplánovány tak, aby byly provedeny nejpozději do 31. prosince 2027, přestože by mělo být možné celkově dokončit opatření, jichž se tyto kroky týkají, i po roce 2027, avšak nejpozději do 31. prosince 2028. Program reforem by měl obsahovat vysvětlení systému Moldavska určeného k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí, korupce, včetně korupce na vysoké úrovni, podvodů a střetů zájmů při využívání finančních prostředků získaných v rámci tohoto nástroje a opatření k zamezení dvojímu financování z tohoto nástroje a jiných programů Unie, jakož i od jiných dárců.
- (39) Program reforem by měl obsahovat vysvětlení, jak opatření přispějí k cílům v oblasti klimatu a životního prostředí, k zásadě „významně nepoškozovat“ a k digitální transformaci.
- (40) Opatření v rámci programu reforem by měla přispět ke zlepšení účinnosti systému řízení a kontroly veřejných financí, k boji proti praní peněz, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým únikům, podvodům a organizované trestné činnosti a k účinnému systému kontroly státní podpory cílem zajistit spravedlivé podmínky pro všechny podniky.

- (41) Program reforem by měl obsahovat popis těchto systémů, jakož i konkrétní kroky související s kapitolou 32 s cílem podpořit Moldavsko při uvádění jeho požadavků na audit a kontroly do souladu se standardy Unie. V případě, že žádost o uvolnění finančních prostředků zahrnuje krok související s kapitolou 32 podle čl. 19 odst. 2, Komise nesmí přijmout rozhodnutí o povolení uvolnění finančních prostředků, pokud tento krok neposoudí kladně.
- (42) Dohoda o nástroji by také měla obsahovat ukazatele pro hodnocení pokroku s ohledem na dosažení obecných a specifických cílů nástroje uvedených v tomto nařízení. Tyto ukazatele by měly vycházet z mezinárodně dohodnutých ukazatelů. Ukazatele by také měly být v co největší míře v souladu s klíčovými ukazateli výkonnosti obsaženými v prováděcím rozhodnutí Komise, kterým se schvalují programy reforem pro země západního Balkánu podle nařízení (EU) 2024/1449, a v rámci pro měření výsledků činnosti fondu EFSD+. Ukazatele by měly být relevantní, obecně přijímané, důvěryhodné, jednoduché a spolehlivé.
- (43) Komise by měla program reforem posoudit na základě seznamu kritérií stanovených v tomto nařízení. Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení tohoto nařízení by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci ke schválení tohoto programu reforem. Komise řádně zohlední rozhodnutí Rady 2010/427/EU (11) a případně úlohu Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ).
- (44) Pracovní program ve smyslu čl. 110 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 přijatý v souladu s příslušnými ustanoveními nařízení (EU) 2021/947 by měl zahrnovat částky financované z krytí přiděleného zeměpisnému programu sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947.
- (45) Vzhledem k potřebě flexibility při provádění tohoto nástroje by Moldavsko mělo mít možnost podat Komisi odůvodněnou žádost o změnu prováděcího rozhodnutí, pokud nebude v důsledku objektivních okolností nadále schopno zčásti nebo zcela splnit program reforem včetně příslušných platebních podmínek. Moldavsko by mělo mít možnost podat odůvodněnou žádost o změnu programu reforem, včetně případného navržení dodatků. Komise by měla mít možnost prováděcí rozhodnutí změnit.
- (46) Dohoda o nástroji by měla stanovit povinnost Moldavska zajistit v souladu se zásadami Unie pro ochranu údajů a s platnými pravidly pro ochranu údajů shromažďování odpovídajících údajů o osobách a subjektech, které přijímají finanční prostředky, včetně informací o skutečném vlastnictví, a přístup k nim za účelem provádění programu reforem. Finanční podpora programu reforem by měla být možná i ve formě úvěru. V kontextu finančních potřeb Moldavska je vhodné organizovat finanční pomoc v rámci diverzifikované strategie financování stanovené v článku 224 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 a zřízené uvedeným článkem jako jednotná metoda financování, která by měla zvýšit likviditu dluhopisů Unie a atraktivitu a nákladovou efektivnost emisí Unie.
- (47) Je vhodné poskytnout Moldavsku úvěry za vysoce zvýhodněných podmínek s maximální dobou trvání 40 let a nezahájit splácení jistiny před rokem 2034.
- (48) Vzhledem k tomu, že finanční rizika spojená s podporou Moldavska formou úvěrů v rámci nástroje jsou srovnatelná s finančními riziky spojenými s úvěrovými operacemi podle nařízení (EU) 2021/947, rezervy na finanční závazky z úvěrů podle tohoto nařízení by se měly tvořit ve výši 9 % v souladu s článkem 214 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 a prostředky pro tvorbu rezerv by měly pocházet z krytí

přiděleného zeměpisnému programu sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947.

- (49) Aby bylo zajištěno, že Moldavsko bude disponovat počátečními finančními prostředky na provádění prvních reforem, mělo by mít přístup až k 7 % celkové částky stanovené v tomto nástroji po odečtení doplňkové podpory, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci, a rezervy na půjčky ve formě předběžného financování v závislosti na dostupnosti finančních prostředků a na dodržení předběžných podmínek pro podporu v rámci tohoto nástroje.
- (50) Při poskytování podpory Unie Moldavsku je nezbytné zaručit flexibilitu a programovatelnost. Moldavsko by mělo každých šest měsíců a nejpozději dva měsíce po uplynutí lhůty pro plánované splnění kroků stanovené v prováděcím rozhodnutí Komise, kterým se schvaluje program reforem, předkládat řádně odůvodněnou žádost o uvolnění finančních prostředků. Za tímto účelem by měly být finanční prostředky v rámci nástroje uvolňovány podle pevně stanoveného pololetního harmonogramu v závislosti na dostupnosti finančních prostředků, a to na základě žádostí o uvolnění finančních prostředků předložených Moldavskem a poté, co Komise ověří uspokojivé splnění jak obecných podmínek týkajících se makrofinanční stability, řádného řízení veřejných financí, transparentnosti a dohledu nad rozpočtem, tak příslušných platebních podmínek. Pokud nebude splněna určitá platební podmínka podle orientačního harmonogramu stanoveného v rozhodnutí o schválení programu reforem, může Komise zcela nebo částečně pozdržet uvolnění finančních prostředků odpovídajících této podmínce, a to na základě metodiky týkající se částečných plateb. K uvolnění příslušných zadržovaných prostředků by mohlo dojít během příští lhůty pro uvolnění finančních prostředků a až do dvanácti měsíců po původní lhůtě stanovené v orientačním harmonogramu za předpokladu, že budou splněny platební podmínky. Během prvního roku provádění by se tato lhůta měla prodloužit na 24 měsíců od počátečního záporného posouzení.
- (51) Odchylně od čl. 116 odst. 2 a 5 finančního nařízení je vhodné stanovit lhůtu pro vyplacení příspěvků do státního rozpočtu počínaje dnem sdělení rozhodnutí schvalujícího výplatu prostředků Moldavsku a vyloučit výplatu úroků z prodlení ze strany Komise Moldavsku.
- (52) Komise by měla na žádost Evropského parlamentu v rámci postupu udělování absolutoria poskytnout podrobné informace o plnění rozpočtu Unie v rámci nástroje, zejména pokud jde o provedené audity, včetně zjištěných nedostatků a přijatých nápravných opatření, a o projektech schválených v rámci investiční platformy sousedství, případně včetně výše spolufinancování ze strany Moldavska jakož i dalších zdrojů příspěvků, včetně příspěvků z jiných finančních nástrojů Unie.
- (53) V rámci omezujících opatření Unie přijatých na základě článku 29 Smlouvy o EU a článku 215 Smlouvy o fungování EU nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje určeným právníkům osobám, subjektům či orgánům ani v jejich prospěch. Tyto určené subjekty a subjekty, které jsou jimi vlastněny nebo kontrolovány, by proto neměly být z tohoto nástroje podporovány.
- (54) V zájmu transparentnosti a odpovědnosti by Moldavsko mělo během provádění reforem a investic v rámci tohoto nástroje zveřejňovat údaje o konečných příjemcích, kteří obdrželi finanční prostředky přesahující kumulativně ekvivalent 50 000 EUR.

- (55) V souladu s nařízením (EU, Euratom) 2024/2509, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 (13) a nařízeními Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 (14), (Euratom, ES) č. 2185/96 (15) a (EU) 2017/1939 (16) mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím přiměřených opatření, včetně opatření týkajících se prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí, podvodů, korupce, střetů zájmů a dvojího financování, jakož i zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků.
- (56) Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) by měl mít v souladu s nařízením (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EU, Euratom) č. 883/2013 zejména pravomoc provádět správní vyšetřování včetně kontrol a inspekcí na místě s cílem zjistit, zda nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu nebo ohrožujícímu finanční zájmy Unie.
- (57) V souladu s článkem 129 nařízení (EU, Euratom) č. 2024/2509 by měla být udělena nezbytná práva a potřebný přístup Komisi, úřadu OLAF, Účetnímu dvoru a případně i Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO), a to i třetími stranami podílejícími se na vynakládání finančních prostředků Unie.
- (58) Komise by měla zajistit účinnou ochranu finančních zájmů Unie v rámci tohoto nástroje. Vzhledem k dlouhé tradici poskytování finanční podpory Moldavsku i v rámci nepřímého řízení a s ohledem na jeho postupné sblížování se standardy a postupy vnitřní kontroly Unie by se Komise měla do značné míry spoléhat na fungování moldavských vnitrostátních systémů vnitřní kontroly a prevence podvodů. Zejména je třeba neprodleně informovat Komisi a úřad OLAF, případně i EPPO, o všech případech podezření na nesrovnalosti, podvody, korupci a střety zájmů, které mají vliv na využívání finančních prostředků v rámci tohoto nástroje.
- (59) Moldavsko by rovněž mělo neprodleně oznamovat Komisi nesrovnalosti, včetně podvodů, které se staly předmětem prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení, a průběžně ji informovat o vývoji správního a soudního řízení. V zájmu sladění osvědčených postupů v členských státech by měla být tato oznámení předkládána elektronicky za použití systému pro řízení nesrovnalostí zřízeného Komisí.
- (60) Moldavsko by mělo zavést monitorovací systém, který bude zohledněn v pololetní zprávě o plnění platebních podmínek jeho programu reforem, jež bude přiložena k pololetní žádosti o uvolnění finančních prostředků. Moldavsko by mělo shromažďovat údaje a informace umožňující prevenci, odhalování a nápravu nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů v souvislosti s opatřeními podporovanými tímto nástrojem a poskytovat k nim přístup.
- (61) Komise by měla zajistit, aby byly zavedeny jasné mechanismy monitorování a nezávislého hodnocení s cílem zaručit účinnou odpovědnost a transparentnost při plnění rozpočtu Unie a účinné posouzení pokroku při dosahování cílů tohoto nařízení.
- (62) Komise by měla Evropskému parlamentu a Radě předložit výroční zprávu o pokroku při dosahování cílů tohoto nařízení.
- (63) Komise by měla provést hodnocení tohoto nástroje po jeho dokončení.
- (64) Moldávie by měla podporovat svobodné pluralitní sdělovací prostředky, které posilují a podporují pochopení hodnot Unie a výhod a povinností plynoucích z potenciálního členství v Unii, a uskutečnit rozhodné kroky, pokud jde o boj proti zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování. Měly by rovněž zajistit proaktivní, jasnou a důslednou komunikaci s veřejností, a to i o podpoře Unie. Příjemci finančních prostředků Unie by měli aktivně uvádět původ finančních prostředků Unie a zajistit

jejich viditelnost v souladu s Příručkou pro komunikaci a zviditelnění v rámci vnější činnosti Unie.

- (65) Provádění nástroje by mělo být rovněž doprovázeno posílenou strategickou komunikací a veřejnou diplomacií za účelem propagace hodnot Unie a zdůraznění přidané hodnoty podpory Unie.
- (66) Jelikož cílů tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (67) Aby finanční prostředky mohly být Moldavsku poskytnuty včas bez zbytečného odkladu, mělo by toto nařízení vstoupit v platnost prvním dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

Obecná ustanovení

Článek 1

Předmět

1. Tímto nařízením se zřizuje Nástroj pro reformy a růst pro Moldavsko na období 2025–2027 (dále jen „nástroj“).
2. Nařízení poskytne Moldavsku podporu při realizaci reforem souvisejících s EU, zejména inkluzivních a udržitelných sociálně-ekonomických reforem a reforem týkajících se základních zásad procesu rozšíření, a to v souladu s hodnotami Unie, jakož i investic za účelem provádění programu reforem Moldavska.
3. Pravidla stanovená v nařízení (EU) 2021/947 se použijí na provádění tohoto nástroje, není-li v tomto nařízení stanoveno jinak.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- 1) „Moldavskem“ Moldavská republika;
- 2) „dohodou o nástroji“ ujednání uzavřené mezi Komisí a Moldavskem, které stanoví zásady finanční spolupráce mezi Moldavskem a Komisí podle tohoto nařízení; tento mechanismus představuje dohodu o financování ve smyslu čl. 114 odst. 2 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509;
- 3) „rámcem politiky rozšíření“ celkový politický rámec pro provádění tohoto nařízení definovaný Evropskou radou a Radou, který zahrnuje revidovanou metodiku rozšíření, dohody zakládající právně závazný vztah Moldavska, rámce pro jednání, jimiž se případně řídí přístupová jednání s kandidáty, jakož i usnesení Evropského

parlamentu, relevantní sdělení Komise, případně i na téma právního státu, a společná sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku;

- 4) „smlouvou o úvěru“ ujednání uzavřené mezi Unií a Moldavskem, které stanoví podmínky úvěrové podpory v rámci nástroje;
- 5) „programem reforem“ ucelený, soudržný a prioritní soubor cílených reforem a prioritních investičních oblastí v Moldavsku včetně platebních podmínek, které poukazují na uspokojivý pokrok nebo dokončení souvisejících opatření, a orientačního harmonogramu provádění těchto opatření;
- 6) „opatřeními“ reformy a investice stanovené v programu reforem podle kapitoly III;
- 7) „platebními podmínkami“ podmínky pro uvolnění finančních prostředků, jež mají podobu pozorovatelných a měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků, které má Moldavsko učinit a které jsou stanoveny v programu reforem podle kapitoly III;
- 8) „operací kombinování zdrojů“ operace podporovaná z rozpočtu Unie, která kombinuje nevratné formy podpory z rozpočtu Unie s vratnými formami podpory od rozvojových či jiných veřejných finančních institucí, včetně exportních úvěrových agentur, anebo od komerčních finančních institucí a investorů;
- 9) „konečným příjemcem“ osoba nebo subjekt, kteří jsou příjemci finančních prostředků v rámci nástroje; u té části finančních prostředků, která je poskytována jako finanční pomoc, bude konečným příjemcem státní pokladna; u té části finančních prostředků, která je poskytována prostřednictvím investiční platformy sousedství, bude konečným příjemcem dodavatel, poskytovatel, zhotovitel nebo subdodavatel provádějící investiční projekt;
- 10) zásadou „významně nepoškozovat“ zásada, že nejsou podporovány ani vykonávány hospodářské činnosti, které v příslušném případě významně poškozují jakýkoli environmentální cíl ve smyslu článku 17 nařízení (EU) 2020/852;
- 11) „investiční platformou sousedství“ jedna z regionálních investičních platform uvedených v článku 32 nařízení (EU) 2021/947.

Článek 3

Cíle nástroje

1. Obecným cílem tohoto nástroje je:

- a) podporovat proces rozšíření tím, že bude urychleno dosažení souladu s hodnotami, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy Unie („acquis“) prostřednictvím přijetí a provádění reforem v zájmu dosažení budoucího členství v Unii;
- b) podporovat postupnou integraci Moldavska do jednotného trhu Unie;
- c) urychlit sociálně-ekonomickou konvergenci hospodářství Moldavska s Unií;
- d) podporovat dobré sousedské vztahy a mezilidské kontakty.

2. Specifickým cílem tohoto nástroje je:

- a) dále posilovat základy procesu rozšíření, včetně právního státu a základních práv, fungování demokratických institucí, včetně depolarizace, veřejnou správu a plnění hospodářských kritérií; to zahrnuje prosazování nezávislého soudnictví, zvyšování bezpečnosti a stability, posilování boje proti podvodům a všem formám korupce, včetně korupce na vysoké úrovni a nepotismu, proti organizované trestné činnosti, přeshraniční trestné činnosti a praní peněz a financování terorismu, daňovým únikům, daňovým podvodům a vyhýbání se daňovým povinnostem; větší dodržování mezinárodního práva; posílení svobody a nezávislosti sdělovacích prostředků a akademické svobody; boj proti nenávisným výrokům; vytvoření prostředí pro občanskou společnost a podpora sociálního dialogu; vytváření prostředí příznivého pro občanskou společnost a podpora sociálního dialogu; prosazování rovnosti žen a mužů, uplatňování genderového hlediska a posilování postavení žen a dívek, zákazu diskriminace a tolerance s cílem zajistit a posilovat dodržování práv uprchlíků a osob patřících k menšinám, včetně národnostních menšin a Romů, jakož i práv leseb, gayů, bisexuálů, transgender a intersexuálních osob;
- b) pokročit směrem k plnému sladění Moldavska se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie (SZBP), včetně omezujících opatření;
- c) bojovat proti dezinformacím a zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování namířeným proti Unii a jejím hodnotám;
- d) pokročit směrem k harmonizaci vízových politik s Unií;
- e) posilovat účinnost veřejné správy, budovat kapacity a investovat do administrativních pracovníků v Moldavsku; zajišťovat přístup k informacím, veřejnou kontrolu a zapojení občanské společnosti do rozhodovacích procesů; podporovat transparentnost, odpovědnost, strukturální reformy a řádnou správu věcí veřejných na všech úrovních, a to i pokud jde o pravomoci v oblasti dohledu nad rozdělováním veřejných prostředků a přístupem k nim a provádění příslušných šetření, jakož i v oblasti správy veřejných financí, zadávání veřejných zakázek a kontroly státní podpory; podporovat iniciativy a subjekty, které se podílejí na podpoře a prosazování mezinárodní spravedlnosti v Moldavsku;
- f) urychlit přechod Moldavska ke klimaticky neutrální udržitelné ekonomice podporující začlenění, která bude schopna odolávat konkurenčním tlakům jednotného trhu Unie, a ke stabilnímu investičnímu prostředí a snižovat jeho strategickou závislost;
- g) podporovat hospodářskou integraci Moldavska do jednotného trhu Unie, zejména prostřednictvím posílených obchodních a investičních toků a odolných hodnotových řetězců;
- h) podporovat větší integraci do jednotného trhu Unie prostřednictvím lepší a udržitelné konektivity v souladu s transevropskými sítěmi za účelem posílení dobrých sousedských vztahů a mezilidských kontaktů;
- i) urychlit inkluzivní a udržitelnou ekologickou transformaci na klimatickou neutralitu do roku 2050 v souladu s Pařížskou dohodou a Zelenou dohodou, přičemž je nutné zahrnout všechna hospodářská odvětví, zejména energetiku, včetně přechodu na dekarbonizované, klimaticky neutrální a oběhové hospodářství odolné vůči změně klimatu, a současně zajistit, aby byla při investicích dodržována zásada „významně nepoškozovat“;
- j) podporovat digitální transformaci a digitální dovednosti coby nástroj udržitelného rozvoje a inkluzivního růstu;

- k) podněcovat inovace, výzkum a spolupráci mezi akademickými institucemi a průmyslem v zájmu podpory ekologické a digitální transformace a podporovat místní průmyslová odvětví se zvláštním důrazem na místní mikropodniky, malé a střední podniky a začínající podniky;
- l) posilovat kvalitní vzdělávání, odbornou přípravu, rekvalifikaci a rozšiřování dovedností na všech úrovních se zvláštním zaměřením na mladé lidi, včetně boje proti nezaměstnanosti mladých lidí, předcházení odlivu mozků a podpory zranitelných komunit, včetně uprchlíků, dále podporovat politiky zaměstnanosti, včetně pracovních práv, v souladu s evropským pilířem sociálních práv a bojovat proti chudobě.

Článek 4

Obecné zásady

1. Podporu z nástroje řídí Komise způsobem, který je v souladu s hlavními zásadami a cíli hospodářských reforem stanovenými v dohodě o přidružení mezi EU a Moldavskem a v politice rozšíření EU.
2. Spolupráce v rámci tohoto nástroje se zakládá na potřebách a prosazuje zásady účinnosti rozvoje, přičemž mezi tyto zásady patří odpovědnost Moldavska za priority rozvoje, zaměření na jasné podmínky a hmatatelné výsledky, inkluzivní partnerství, transparentnost a vzájemná odpovědnost. Tato spolupráce je založena na účinném a efektivním přidělování a využívání zdrojů.
3. Do oblasti působnosti tohoto nástroje nespadá poskytování makrofinanční pomoci.
4. Podpora z tohoto nástroje je dodatečná a doplňuje podporu poskytovanou z jiných programů a nástrojů Unie. Činnosti způsobilé pro financování podle tohoto nařízení mohou obdržet podporu z jiných programů a nástrojů Unie, pokud tato podpora nepokrývá tutéž nákladovou položku a je zajištěn vhodný dohled a rozpočtová kontrola. Komise zajistí doplňkovost a součinnost mezi nástrojem a jinými programy Unie, aby se zabránilo zdvojení pomoci a dvojímu financování.
5. Komise a členské státy v zájmu podpory doplňkovosti, soudržnosti a účinnosti svých opatření vzájemně spolupracují a usilují o to, aby se zabránilo zdvojení a zajistila se součinnost mezi pomocí podle tohoto nařízení a jinými formami pomoci, včetně integrovaných finančních balíčků skládajících se z financování jak vývozu, tak rozvoje poskytovaného Unii, členskými státy, třetími zeměmi, mnohostrannými a regionálními organizacemi a subjekty, jako jsou například mezinárodní organizace a příslušné mezinárodní finanční instituce, agentury a dárci ze zemí mimo Unii, v souladu se zavedenými zásadami pro posilování operativní koordinace v oblasti vnější pomoci, mimo jiné posílenou koordinací s členskými státy na místní úrovni. Tato koordinace na místní úrovni zahrnuje pravidelné a včasné konzultace a časté výměny informací po celou dobu provádění nástroje.
6. Činnosti v rámci tohoto nástroje zohledňují a prosazují demokracii, lidská práva a rovnost žen a mužů, postupně dosahují souladu se sociálními, klimatickými a environmentálními normami Unie, v příslušných případech zohledňují zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se jí, snižování rizika katastrof, ochranu životního prostředí a zachování biologické rozmanitosti, a to případně i prostřednictvím posuzování dopadů na životní prostředí, podporují pokrok v dosahování cílů

udržitelného rozvoje a prosazují integrované akce, které mohou vytvářet vedlejší přínosy a plnit více cílů soudržným způsobem. Tyto činnosti předcházejí vzniku uvízlých aktiv a řídí se zásadami „významně nepoškozovat“ a „nikoho neopomíjet“, jakož i strategií začleňování udržitelnosti, která je základem Zelené dohody pro Evropu. Alespoň 37 % nevratné finanční podpory, včetně rezerv, poskytované investičním projektům schváleným v rámci investiční platformy sousedství by mělo odpovídat cílům v oblasti klimatu.

7. Moldavsko a Komise zajistí, aby byly zohledňovány a prosazovány genderová rovnost, uplatňování hlediska genderové rovnosti a začleňování genderového hlediska v průběhu přípravy programu reforem a při provádění nástroje. Moldavsko a Komise přijmou potřebná opatření k zamezení jakékoli diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Komise podá zprávu o těchto opatřeních v rámci pravidelného podávání zpráv na základě akčních plánů pro rovnost žen a mužů.
8. Tento nástroj nepodporuje činnosti a opatření, které jsou neslučitelné s plány Moldavska v oblasti energetiky a klimatu, jejich vnitrostátně stanoveným příspěvkem podle Pařížské dohody a ambicí dosáhnout klimatické neutrality nejpozději do roku 2050, případně které podporují investice do fosilních paliv nebo mají významné nepříznivé účinky na životní prostředí, klima nebo biologickou rozmanitost.
9. Komise v souladu se zásadou inkluzivního partnerství v příslušných případech usiluje o zajištění demokratické kontroly formou konzultací, které vláda Moldavska povede se svým parlamentem a s příslušnými zúčastněnými stranami, a které zahrnují i místní a regionální orgány, sociální partnery a občanskou společnost včetně zranitelných skupin, uprchlíků a všech případných menšin a komunit, aby se tyto subjekty mohly podílet na utváření koncepce a provádění činností způsobilých pro financování v rámci nástroje a případně na souvisejících procesech monitorování, kontroly a hodnocení. Cílem těchto konzultací je odrážet pluralitu společnosti Moldavska.
10. Komise v úzké spolupráci s členskými státy a Moldavskem zajišťuje plnění závazků Unie směřujících k větší transparentnosti a odpovědnosti při poskytování podpory, mimo jiné podporou zavádění a posilování systémů vnitřní kontroly a politik boje proti podvodům. Komise zveřejní informace o objemu a rozdělení podpory prostřednictvím srovnávacího přehledu uvedeného v článku 24. Moldavsko zveřejňuje aktuální údaje o konečných příjemcích, kteří dostávají finanční prostředky Unie na provádění reforem a investic v rámci tohoto nástroje, jak je popsáno v článku 20.

Článek 5

Podmínky podpory ze strany Unie

1. Předpokladem podpory v rámci nástroje je, že Moldavsko bude prosazovat a respektovat účinné demokratické mechanismy, včetně parlamentního systému založeného na pluralitě politických stran, svobodných a spravedlivých voleb, plurality sdělovacích prostředků, nezávislého soudnictví a právního státu, a bude zaručovat dodržování všech povinností v oblasti lidských práv, včetně práv osob patřících k menšinám.

2. Komise sleduje plnění podmínek stanovených v odstavci 1 před uvolněním finančních prostředků Moldavsku v rámci nástroje, včetně předběžného financování, a po celou dobu poskytování podpory v rámci nástroje, přičemž řádně zohlední rámec politiky rozšíření. Komise v rámci procesu monitorování rovněž přihlíží k příslušným doporučením mezinárodních subjektů, jako je Rada Evropy a její Benátská komise nebo Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).
3. Komise může přijmout rozhodnutí, v němž dospěje k závěru, že některé z podmínek uvedených v odstavci 1 tohoto článku splněny nejsou, a zejména pozdržet uvolnění finančních prostředků uvedených v článku 19 bez ohledu na to, zda jsou splněny platební podmínky uvedené v článku 10.

KAPITOLA II

Financování a provádění

Článek 6

Provádění

1. Nástroj je podpořen zdroji z Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa ve výši 420 milionů EUR a maximální částkou 1 500 milionů EUR ve formě půjček. Výše půjček není součástí částky záruky pro vnější činnost ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení (EU) 2021/947.
2. Nevratná finanční podpora se financuje na období od 1. ledna 2025 do 31. prosince 2027 z krytí přiděleného zeměpisnému programu sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947. Zahrnuje rezervy na úvěry ve výši 135 milionů EUR, podporu poskytovanou Unií na projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství, jak je uvedeno v čl. 18 odst. 2, a doplňkovou podporu, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci. Toto financování se provádí v souladu s nařízením (EU) 2021/947.

Rozhodnutí o uvolnění podpory podle čl. 19 odst. 3 ve formě půjček se přijímají v období od 1. ledna 2025 do 30. června 2029.
3. Uvolňování pomoci Unie řídí Komise způsobem, který je v souladu s hlavními zásadami a cíli reforem stanovenými v programu reforem. Všechny finanční prostředky, s výjimkou doplňkové podpory uvedené v odstavci 2 a zdrojů uvedených v odstavci 5, se poskytují ve dvou splátkách ročně na základě dokončení nezbytných reforem ve stanovených termínech, jak bylo dohodnuto v programu reforem a schváleno v prováděcím rozhodnutí Komise.
4. Alespoň 25 % části úvěrové složky uvolněné Moldavsku poskytne Moldavsko na investiční projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství, jedné z regionálních investičních platform uvedených v článku 32 nařízení (EU) 2021/947. Tuto povinnost, jakož i podrobná pravidla a zásady jejího provádění, podrobně upravuje dohoda o nástroji uvedená v článku 8. Nesplnění této povinnosti vede k pozastavení dalších operací v rámci tohoto nástroje a k vymáhání uvedených částek od Moldavska, jak je uvedeno v článku 19.
5. Částka až do výše 1 % nevratné podpory uvedené v odstavci 2 může být použita na technickou a administrativní pomoc při provádění nástroje, jako jsou přípravné akce,

monitorování, kontrola, audit a hodnocení, které jsou nezbytné pro řízení tohoto nástroje a dosahování jeho cílů, zejména pokud jde o studie, setkání odborníků, školení, konzultace s orgány Moldavska, konference, konzultace se zúčastněnými stranami, včetně místních a regionálních orgánů a organizací občanské společnosti, informační a komunikační činnosti, včetně informačních akcí pro širokou veřejnost, a institucionální komunikaci politických priorit Unie, pokud souvisejí s cíli tohoto nařízení, na výdaje související se sítěmi IT zaměřenými na zpracování a výměnu informací, na nástroje informačních technologií na korporátní úrovni, jakož i na veškeré další výdaje v ústředí a v delegaci Unie na administrativní a koordinační podporu nezbytnou pro nástroj. Výdaje mohou pokrývat rovněž náklady na činnosti podporující transparentnost a na další činnosti, jako například kontrolu kvality a sledování projektů nebo programů na místě, a náklady na vzájemné poradenství a odborníky na posuzování a provádění reforem a investic.

Článek 7

Pravidla týkající se způsobilosti osob a subjektů, původu dodávek a materiálů a omezení v rámci nástroje

1. Odchylně od článku 28 nařízení (EU) 2021/947 se mohou zadávacího řízení a řízení o udělení grantů, jejichž předmětem jsou činnosti financované v rámci nástroje, účastnit mezinárodní a regionální organizace a všechny fyzické osoby, které jsou státními příslušníky níže uvedených zemí nebo území, nebo právnické osoby, které jsou v těchto zemích a na těchto územích skutečně usazeny:
 - a) členské státy, Moldavsko, kandidátské země a smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru;
 - b) země, jež při zohlednění velikosti jejich ekonomiky poskytují Moldavsku podporu na úrovni srovnatelné s úrovní podpory, kterou poskytuje Unie, a pro které Komise stanovila přístup k vnější pomoci na území Moldavska na základě vzájemnosti.
2. Reciproční přístup uvedený v odst. 1 písm. b) může být udělen na omezenou dobu alespoň jednoho roku, přizná-li země způsobilost za stejných podmínek subjektům z Unie a subjektům ze zemí způsobilých v rámci nástroje.

Komise rozhodne o přístupu na základě vzájemnosti po konzultaci Moldavskem.
3. Veškeré dodávky a materiály financované a pořízené v rámci tohoto nástroje musí pocházet z některé ze zemí uvedených v odst. 1 písm. a) a b), ledaže tyto dodávky a materiály nelze získat za přiměřených podmínek v žádné z těchto zemí. Kromě toho se použijí pravidla týkající se omezení stanovená v odstavci 6.
4. Pravidla způsobilosti podle tohoto článku se nevztahují na fyzické osoby a ani jim nekladou omezení týkající se státní příslušnosti, pokud jsou tyto osoby zaměstnané způsobilým dodavatelem, poskytovatelem, zhotovitelem nebo případně subdodavatelem nebo jsou s nimi jinak smluvně vázány, s výjimkou případů, kdy jsou omezení týkající se státní příslušnosti založena na pravidlech stanovených v odstavci 6.
5. U činností, které spolufinancuje subjekt nebo které jsou prováděny v přímém řízení nebo v nepřímém řízení společně se subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509, se kromě pravidel stanovených podle tohoto článku použijí rovněž pravidla platná pro dané subjekty, případně včetně omezení

stanovených v odstavci 6 tohoto článku a řádně zohledněných v dohodách o financování a smluvních dokumentech podepsaných s těmito subjekty.

6. Pravidla způsobilosti a pravidla týkající se původu dodávek a materiálů stanovená v odstavcích 1 a 3 a pravidla týkající se státní příslušnosti fyzických osob stanovená v odstavci 4 mohou být omezena s ohledem na státní příslušnost, zeměpisnou polohu nebo povahu právních subjektů účastnících se zadávacích řízení, jakož i na zeměpisný původ dodávek a materiálů, pokud:
 - a) jsou taková omezení nezbytná vzhledem ke zvláštní povaze nebo cílům dané činnosti nebo konkrétního postupu udělování, nebo pokud jsou nezbytná pro účinné provedení činnosti;
 - b) daná činnost nebo konkrétní zadávací řízení mají dopad na bezpečnost nebo veřejný pořádek, zejména pokud jde o strategická aktiva a zájmy Unie, členských států nebo Moldavska, včetně bezpečnosti, odolnosti a ochrany integrity digitální infrastruktury, včetně infrastruktury sítí 5G, komunikačních a informačních systémů a souvisejících dodavatelských řetězců.
7. Uchazeči a zájemci z nezpůsobilých zemí mohou být přijati za způsobilé v případech naléhavosti nebo nedostupnosti služeb na trzích dotčených zemí či území nebo v jiných řádně odůvodněných případech, ve kterých by použití pravidel způsobilosti znemožňovalo nebo výrazně ztěžovalo uskutečnění činnosti.
8. V rámci omezujících opatření Unie přijatých na základě článku 29 SEU a článku 215 SFEU nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje právnických osob, subjektů či orgánů, na něž se vztahují omezující opatření Unie, ani v jejich prospěch. Tyto osoby a subjekty a subjekty jimi vlastněné nebo ovládané nesmí být z nástroje podporovány přímo ani nepřímo, a to ani jako nepřímí vlastníci, subdodavatelé v dodavatelském řetězci nebo koneční příjemci.

Článek 8

Dohoda o nástroji

1. Komise uzavře s Moldavskem dohodu o nástroji k provádění nařízení, která stanoví povinnosti a platební podmínky pro vyplácení finančních prostředků.
2. Tuto dohodu o nástroji doplní smlouva o úvěru v souladu s článkem 15, která obsahuje zvláštní ustanovení pro řízení a provádění financování poskytovaného ve formě úvěru. Tato dohoda o nástroji, včetně veškeré související dokumentace, se na žádost neprodleně zpřístupní současně Evropskému parlamentu a Radě.
3. Financování bude Moldavsku poskytnuto až poté, co dohoda o nástroji a smlouva o úvěru vstoupí v platnost.
4. Dohoda o nástroji a smlouva o úvěru uzavřená s Moldavskem zajistí splnění povinností stanovených v článku 129 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.
5. Dohoda o nástroji stanoví nezbytná podrobná ustanovení týkající se:
 - a) závazku Moldavska dosáhnout rozhodujícího pokroku směrem k pevnému právnímu rámci pro boj proti podvodům a zavést účinnější a účelnější kontrolní systémy, včetně vhodných mechanismů na ochranu oznamovatelů, jakož i vhodných mechanismů a opatření k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů, jakož i posílit boj proti praní

- peněz, organizované trestné činnosti, zneužívání veřejných prostředků, financování terorismu, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým podvodům nebo daňovým únikům a jinému protiprávnímu jednání s dopadem na finanční prostředky poskytnuté v rámci nástroje;
- b) pravidel pro uvolňování, zadržování a snižování finančních prostředků v souladu s článkem 19;
 - c) podrobných pravidel a povinností Moldavska poskytnout část celkové částky úvěru na projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství podle čl. 6 odst. 4;
 - d) činností souvisejících s řízením, kontrolou, dohledem, monitorováním, hodnocením, vykazováním a auditem, jakož i s přezkoumání systému, vyšetřováním, opatřeními proti podvodům a spoluprací;
 - e) pravidel pro podávání zpráv Komisi o tom, zda a jak jsou splněny platební podmínky uvedené v článku 10;
 - f) pravidel pro daně, cla a poplatky podle čl. 27 odst. 9 a 10 nařízení (EU) 2021/947;
 - g) opatření k účinné prevenci, odhalování a nápravě nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů a povinností osob nebo subjektů vynakládajících finanční prostředky Unie v rámci nařízení neprodleně oznámit Komisi, úřadu OLAF a případně Úřadu evropského veřejného žalobce podezření na nesrovnalosti, podvody, korupci a střety zájmů a jiné protiprávní jednání s dopadem na finanční prostředky poskytnuté v rámci nástroje, nebo případy, kdy k nim skutečně došlo, a následná opatření, která byla v jejich důsledku přijata;
 - h) povinností uvedených v člancích 21 a 22 včetně přesných pravidel a časového rámce pro shromažďování údajů ze strany Moldavska a přístupu k těmto údajům ze strany Komise, úřadu OLAF, Účetního dvora a případně Úřadu evropského veřejného žalobce;
 - i) postupu, který zajistí, aby žádosti o vyplacení úvěrové podpory spadaly do výše dostupného úvěru v souladu s čl. 6 odst. 1;
 - j) práva Komise poměrně snížit podporu poskytovanou v rámci tohoto nařízení a získat zpět jakoukoli částku uvedenou v čl. 6 odst. 1, která byla vynaložena na splnění cílů nařízení nebo požádat o předčasné splacení úvěru v případech nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, které Moldavsko nenapravilo, v případě zrušení kvalitativních nebo kvantitativních kroků nebo v případě závažného porušení povinnosti stanovené v dohodě o nástroji;
 - k) pravidel a způsobů podávání zpráv ze strany Moldavska za účelem sledování provádění nástroje a posouzení dosažení cílů stanovených v článku 3;
 - l) povinnosti Moldavska předávat Komisi elektronicky údaje uvedené v článku 20.

KAPITOLA III

Program reforem

Článek 9

Předkládání programu reforem

1. Aby Moldavsko získalo jakoukoli podporu podle tohoto nařízení, předloží Komisi program reforem na období 2025–2027 založený na klíčových zásadách a cílech sociálně-ekonomických a zásadních reforem stanovených v dohodě o přidružení mezi EU a Moldavskem, dohodnutých v rámci evropské politiky sousedství a v rámci politiky rozšíření.
2. Program reforem poskytuje zastřešující rámec pro dosažení obecných a specifických cílů stanovených v článku 3 a stanoví reformy, které má Moldavsko provést, jakož i investiční oblasti. Program reforem zahrnuje opatření pro provádění reforem v podobě komplexního a uceleného souboru opatření. V oblasti základních zásad procesu rozšíření, včetně právního státu, boje proti korupci včetně korupce na vysoké úrovni, základních práv a svobody projevu, programy reforem odrážejí posouzení obsažená v rámci politiky rozšíření.
3. Programy reforem jsou v souladu s nejnovějším rámcem makroekonomické a fiskální politiky předloženým Komisi v rámci hospodářského a finančního dialogu s Unií.
4. Program reforem je v souladu s reformními prioritami stanovenými v souvislosti s cestou Moldavska k přistoupení a v dalších příslušných dokumentech, s vnitrostátně stanoveným příspěvkem podle Pařížské dohody a s ambicí dosáhnout klimatické neutrality nejpozději do roku 2050 a podporuje je.
5. Program reforem dodržuje obecné zásady stanovené v článku 4.
6. Program reforem je připravován inkluzivním a transparentním způsobem a konzultován se sociálními partnery a organizacemi občanské společnosti.
7. Komise vyzve Moldavsko, aby své programy reforem předložilo do tří měsíců od vstupu tohoto nařízení v platnost. Jakmile Komise program reforem Moldavska obdrží, předá jej Evropskému parlamentu a Radě.

Článek 10

Zásady financování v rámci programu reforem

8. Nařízení poskytuje pobídky k provádění programu reforem tím, že stanoví platební podmínky pro uvolnění finančních prostředků. Tyto platební podmínky se vztahují na finanční prostředky podle čl. 6 odst. 1, s výjimkou doplňkové podpory, včetně podpory organizací občanské společnosti a technické pomoci. Tyto platební podmínky mají podobu měřitelných kvalitativních nebo kvantitativních kroků. Tyto kroky odrážejí pokrok při provádění konkrétních sociálně-ekonomických reforem a reforem v oblasti základních zásad procesu rozšíření, které souvisejí s dosažením cílů nástroje stanovených v článku 3 v souladu s rámcem politiky rozšíření.
9. Splnění těchto platebních podmínek vede k úplnému nebo částečnému uvolnění finančních prostředků v závislosti na míře jejich splnění.

10. Makrofinanční stabilita, řádné řízení veřejných financí, transparentnost a dohled nad rozpočtem jsou obecné podmínky pro platby, které musí být splněny, aby mohlo dojít k uvolnění finančních prostředků.

Finanční prostředky v rámci nástroje nepodporují činnosti nebo opatření, které brání provádění mírových dohod v regionu.

Článek 11

Obsah programu reformem

1. Program reformem stanoví zejména následující odůvodněné a doložené prvky:
- a) opatření představující soudržnou, komplexní a přiměřeně vyváženou reakci na cíle stanovené v článku 3, včetně strukturálních reformem, investic a případných opatření k zajištění souladu s předběžnými podmínkami uvedenými v článku 5;
 - b) vysvětlení toho, jak jsou tato opatření v souladu s obecnými zásadami uvedenými v článku 4 a také s požadavky, strategiemi, plány a programy uvedenými v článcích 4 a 10;
 - c) vysvětlení toho, jak mají tato opatření dále posílit základní zásady procesu rozšíření, jak je uvedeno v čl. 3 odst. 2 písm. n), včetně právního státu, základních práv a boje proti korupci;
 - d) orientační seznam investičních projektů a programů určených k diskusi a schválení prostřednictvím rámce investiční platformy sousedství, včetně příslušných celkových objemů investic a předpokládaných harmonogramů provádění;
 - e) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k cílům v oblasti klimatu a životního prostředí a jak je zajištěn jejich soulad se zásadou „významně nepoškozovat“;
 - f) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k digitální transformaci;
 - g) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k cílům v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti a k cílům v sociální oblasti;
 - h) vysvětlení, do jaké míry mají opatření přispět k cílům v oblasti genderové rovnosti a posilování postavení žen a dívek a prosazování práv žen a dívek;
 - i) u reformem a investic orientační harmonogram a předpokládané platební podmínky pro uvolnění finančních prostředků v podobě měřitelných kvalitativních a kvantitativních kroků, jejichž provedení je plánováno nejpozději do 31. prosince 2027;
 - j) vysvětlení, jak mají opatření přispět k postupnému a trvalému sblížení se SZBP, včetně omezujících opatření Unie;
 - k) opatření pro účinné monitorování a hodnocení programu reformem Moldavskem, včetně navrhovaných měřitelných kvalitativních a kvantitativních kroků a příslušných ukazatelů uvedených v odstavci 2, a pro podávání zpráv o něm;
 - l) vysvětlení systému uplatňovaného Moldavskem pro účinnou prevenci, odhalování a nápravu nesrovnalostí, podvodů, korupce, včetně korupce na vysoké úrovni, a střetů zájmů a pro prosazování pravidel kontroly státní podpory a opatření navrhovaná k odstranění stávajících nedostatků v prvních letech provádění programu reformem;

- m) u přípravy, a je-li to možné, i u provádění programu reforem shrnutí konzultačního procesu vedeného v souladu s právním rámcem Moldavska s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně parlamentu Moldavska, jeho místních a regionálních zastupitelských a dalších orgánů, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a popis toho, jak je v programu reforem zohledněn příspěvek těchto zúčastněných stran;
 - n) plán komunikace a zviditelnění programu reforem pro místní cílové skupiny v Moldavsku;
 - o) veškeré další důležité informace.
2. Program reforem je založen na výsledcích a obsahuje ukazatele pro hodnocení pokroku s ohledem na dosažení obecných a specifických cílů uvedených v článku 3. Tyto ukazatele ve vhodných a relevantních případech vycházejí z mezinárodně dohodnutých ukazatelů a z již dostupných ukazatelů týkajících se politik Moldavska. Ukazatele jsou také v co největší míře v souladu s klíčovými ukazateli výkonnosti obsaženými v prováděcím rozhodnutí Komise, kterým se schvalují programy reforem pro země západního Balkánu podle nařízení (EU) 2024/1449, a v rámci pro měření výsledků činnosti fondu EFSD+.

Článek 12

Posouzení programu reforem Komisí

1. Komise bez zbytečného odkladu posoudí význam, komplexnost a vhodnost programu reforem Moldavska, případně změnu tohoto programu. Při provádění posouzení jedná Komise v úzké spolupráci s Moldavskem a může vznést připomínky, vyžádat si doplňující informace nebo Moldavsko požádat o přezkum či změnu jeho programu reforem.
2. Pokud jde o cíl stanovený v čl. 11 odst. 1 písm. j) tohoto nařízení, Komise v souladu s rozhodnutím 2010/427/EU náležitě přihlédne k úloze a příspěvku ESVC.
3. Při posuzování programu reforem zohlední Komise příslušné dostupné analytické informace o Moldavsku, včetně jeho makroekonomické situace a udržitelnosti jeho dluhu, odůvodnění a prvky poskytnuté touto zemí podle článku 13, a případně další relevantní informace, jako jsou informace uvedené v článku 11.
4. Ve svém posouzení Komise zohlední zejména tato kritéria:
 - a) zda program reforem představuje relevantní, komplexní, soudržnou a přiměřeně vyváženou reakci na cíle stanovené v článku 3 a prvky uvedené v článku 11;
 - b) zda je program reforem a jeho opatření v souladu se zásadami, strategiemi, plány a programy uvedenými v článcích 4 a 11;
 - c) zda lze očekávat, že program reforem urychlí pokrok při překonávání sociálně-ekonomických rozdílů mezi Moldavskem a Unií, a tím posílí hospodářský, sociální a environmentální rozvoj dané země, podpoří sbližování se standardy Unie, sníží nerovnosti a posílí sociální soudržnost;
 - d) zda lze očekávat, že program reforem dále posílí základní zásady procesu rozšíření uvedené v čl. 3 odst. 2 písm. a);
 - e) zda lze očekávat, že program reforem urychlí přechod Moldavska k udržitelné, klimaticky neutrální a inkluzivní ekonomice odolné vůči změně klimatu tím, že

zlepší propojení, dosáhne pokroku v oblasti souběžné ekologické a digitální transformace, včetně biologické rozmanitosti, sníží strategické závislosti a podpoří výzkum a inovace, vzdělávání, odbornou přípravu, zaměstnanost a rozvoj dovedností a širší trh práce se zvláštním zaměřením na mladé lidi;

- f) zda jsou opatření začleněná do programu reforem slučitelná se zásadami „významně nepoškozovat“ a „nikoho neopomíjet“;
 - g) zda program reforem vhodně řeší potenciální rizika v oblasti plnění předběžných podmínek a platebních podmínek;
 - h) zda jsou platební podmínky navržené Moldavskem vhodné a ambiciózní, v souladu s rámcem politiky rozšíření a dostatečně smysluplné a jasné, aby v případě jejich splnění bylo možné uvolnit odpovídající finanční prostředky, a zda jsou navržené ukazatele pro předkládání zpráv vhodné a dostatečné pro sledování pokroku dosaženého při plnění obecných cílů a pro podávání zpráv o něm;
 - i) zda se očekává, že opatření navrhovaná Moldavskem budou účinně předcházet nesrovnalostem, podvodům, korupci a střetu zájmů, organizované trestné činnosti a praní peněz, odhalovat je a napravovat, jakož i účinně vyšetřovat a stíhat trestné činy týkající se finančních prostředků v rámci nástroje;
 - j) zda program reforem účinně odráží příspěvky příslušných zúčastněných stran, včetně parlamentu Moldavska, jeho místních a regionálních zastupitelských orgánů a úřadů, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti.
5. Pro účely posouzení programu reforem předložených Moldavskem mohou být Komisi nápomocni nezávislí odborníci.

Článek 13

Prováděcí rozhodnutí Komise

1. V případě kladného posouzení Komise prostřednictvím prováděcího rozhodnutí schválí program reforem předložený Moldavskem v souladu s článkem 12, nebo případně pozměněný program předložený v souladu s článkem 14. Na přijetí tohoto prováděcího rozhodnutí se použije čl. 25 odst. 2.
2. Prováděcí rozhodnutí Komise uvedené v odstavci 1 stanoví reformy, které má Moldavsko provést, investiční oblasti, které mají být podporovány, a platební podmínky vyplývající z programu reforem, včetně harmonogramu.
3. Prováděcí rozhodnutí Komise uvedené v odstavci 1 rovněž stanoví:
 - a) orientační výši celkových finančních prostředků, které má Moldavsko k dispozici na základě splnění platebních podmínek uvedených v čl. 10 odst. 1, a plánované splátky, které mají být uvolněny, včetně předběžného financování, strukturované v souladu s článkem 11, jakmile Moldavsko dosáhne uspokojivého splnění příslušných platebních podmínek v podobě kvalitativních a kvantitativních kroků stanovených v souvislosti s prováděním programu reforem;
 - b) rozdělení finanční podpory podle splátek na úvěrovou a nevratnou podporu;
 - c) lhůtu, do které musí být splněny konečné platební podmínky pro reformy;

- d) opatření a harmonogram pro monitorování a provádění programu reforem a pro podávání zpráv o něm, a to i případně prostřednictvím demokratické kontroly, jak je uvedeno v článku 4, a včetně případných opatření nezbytných pro dosažení souladu s článkem 23;
- e) ukazatele uvedené v čl. 11 odst. 2 pro posouzení pokroku při plnění obecných a specifických cílů uvedených v článku 3.

Článek 14

Změny programu reforem

1. Pokud nebude Moldavsko v důsledku objektivních okolností nadále schopno zčásti nebo zcela splnit program reforem včetně příslušných platebních podmínek, může navrhnout pozměněný program reforem. V takovém případě může Moldavsko podat Komisi odůvodněnou žádost o změnu jejího prováděcího rozhodnutí uvedeného v čl. 13 odst. 1.
2. Komise může prováděcí rozhodnutí změnit, zejména s cílem zohlednit změnu dostupných částek v souladu se zásadami podle článku 19.
3. Pokud se Komise domnívá, že důvody předložené Moldavskem změnu jejího programu reforem ospravedlňují, posoudí pozměněný program v souladu s článkem 12 a bez zbytečného odkladu může prováděcí rozhodnutí uvedené v čl. 13 odst. 1 změnit.
4. V rámci změny může Komise přijmout harmonogramy platebních podmínek až do 31. prosince 2028.

Článek 15

Smlouva o úvěru, výpůjční a úvěrové operace

1. Za účelem financování podpory v rámci nástroje ve formě úvěrů je Komise zmocněna jménem Unie vypůjčit si potřebné finanční prostředky na kapitálových trzích nebo od finančních institucí v souladu s článkem 224 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.
2. Komise uzavře s Moldavskem smlouvu o úvěru. Smlouva o úvěru stanoví maximální výši úvěru, dobu dostupnosti a podrobné podmínky podpory v rámci nástroje ve formě půjček. Maximální doba trvání úvěrů je 40 let od data podpisu smlouvy o úvěru. Smlouva o úvěru musí obsahovat výši předběžného financování a pravidla pro jeho zúčtování.
Doplněním a odchylně od čl. 220 odst. 5 finančního nařízení musí smlouva o úvěru obsahovat výši předběžného financování a pravidla pro zúčtování předběžného financování.
3. Smlouva o úvěru se na žádost zpřístupní Evropskému parlamentu a Radě.

Článek 16

Tvorba rezerv

1. Rezervy na úvěry se tvoří ve výši 9 % z krytí přiděleného na zeměpisný program sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947 a použijí se jako součást rezerv na podporu podobných rizik.

2. Odchylně od čl. 211 odst. 2 poslední věty finančního nařízení se tvorba rezerv provádí postupně a celá částka bude vytvořena nejpozději při úplném vyplacení úvěrů.

3. Míra tvorby rezerv se přezkoumává nejméně každé tři roky ode dne použitelnosti tohoto nařízení v souladu s postupem podle čl. 31 odst. 5 čtvrtého pododstavce nařízení (EU) 2021/947.

Článek 17

Předběžné financování

1. Moldavsko může poté, co Komisi předloží program reforem, požádat o uvolnění předběžného financování ve výši až 7 % celkové částky předpokládané v rámci tohoto nástroje v souladu s čl. 6 odst. 1 po odečtení doplňkové podpory, včetně podpory pro organizace občanské společnosti a technické pomoci, a rezervy na půjčky.
2. Komise může uvolnit požadované předběžné financování po přijetí prováděcího rozhodnutí uvedeného v článku 13 a poté, co vstoupí v platnost dohoda o nástroji uvedená v článku 8 a smlouva o úvěru uvedená v článku 15. Finanční prostředky budou uvolněny v souladu s čl. 19 odst. 3 první větou a s výhradou dodržení podmínek stanovených v článku 5.
3. Komise rozhodne o časovém rámci pro vyplacení předběžného financování, které může být vyplaceno v jedné nebo více tranších.

Článek 18

Realizace investičních projektů v rámci investiční platformy sousedství

1. Aby bylo možné těžit z finanční podpory Unie, která má přilákat další investice, budou investice podporující programy reforem prováděny ve spolupráci s mezinárodními finančními institucemi formou investičních projektů schválených v rámci investiční platformy sousedství.
2. Po uspokojivém splnění platebních podmínek přijme Komise rozhodnutí o povolení uvolnění finančních prostředků podle čl. 19 odst. 3. Toto rozhodnutí v souladu s čl. 6 odst. 1 stanoví výši finančních prostředků, které mají být poskytnuty ve formě nevratné podpory poskytované Unií na projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství, a výši finanční pomoci ve formě úvěrové podpory, která má být Moldavsku uvolněna. Toto rozhodnutí rovněž stanoví v souladu s poměrem stanoveným v dohodě o nástroji podle čl. 8 odst. 5 písm. c) podíl této úvěrové podpory, který má Moldavsko poskytnout jako spolufinancování projektů schválených v rámci investiční platformy sousedství.

Článek 19

Posouzení plnění platebních podmínek, zadržování, snížení a přerozdělení finančních prostředků, pravidla pro platby

1. Moldavsko dvakrát ročně předloží řádně odůvodněnou žádost o uvolnění finančních prostředků nejpozději dva měsíce po uplynutí lhůty stanovené v prováděcím rozhodnutí Komise v případě splnění platebních podmínek souvisejících s kvantitativními a kvalitativními kroky stanovenými v programu reforem.
2. Komise bez zbytečného odkladu posoudí, zda Moldavsko splnilo podmínky stanovené v článku 5 a zásady financování stanovené v čl. 10 odst. 3 a zda uspokojivě splnilo platební podmínky stanovené v prováděcím rozhodnutí Komise uvedeném v článku 13. Pokud Komise zjistí, že Moldavsko zrušilo opatření navázaná na platební podmínky, na jejichž základě již dříve vyplatila finanční prostředky, sníží budoucí platby o odpovídající částku. Komisi mohou být nápomocni odborníci, včetně odborníků z členských států. V případě, že žádost o uvolnění finančních prostředků nebo žádost o platbu obsahuje krok související s kapitolou 32 podle čl. 19 odst. 2, nesmí Komise přijmout rozhodnutí o povolení uvolnění finančních prostředků, pokud tento krok neposoudí kladně.
3. Pokud Komise provede kladné posouzení uspokojivého splnění všech příslušných podmínek, přijme bez zbytečného odkladu rozhodnutí povolující uvolnění finančních prostředků odpovídajících těmto podmínkám. Pokud jde o tyto částky, rozhodnutí představuje podmínku uvedenou v článku 10.
4. Pokud Komise provede záporné posouzení splnění jakýchkoli podmínek podle harmonogramu, bude uvolnění finančních prostředků odpovídajících těmto podmínkám zadrženo. Zadržené částky budou uvolněny až poté, co Moldavsko v rámci následné žádosti o uvolnění finančních prostředků řádně odůvodní, že přijalo nezbytná opatření k zajištění uspokojivého splnění odpovídajících podmínek.
5. Pokud Komise dospěje k závěru, že Moldavsko nepřijalo nezbytná opatření ve lhůtě 12 měsíců od počátečního záporného posouzení uvedeného v odstavci 4, sníží částku nevratné finanční podpory a úvěru poměrně k části odpovídající příslušným platebním podmínkám. Během prvního roku provádění platí lhůta v délce 24 měsíců, která se počítá od počátečního záporného posouzení uvedeného v odstavci 4. Moldavsko může předložit své připomínky do dvou měsíců od doby, kdy mu Komise sdělí své závěry.
6. Úroky z jakékoli částky odpovídající platebním podmínkám nesplněným do 31. prosince 2028 nenáleží Moldavsku a jsou zrušeny nebo se případně vyškrtnou z dostupné částky úvěrové podpory.
7. Komise může snížit částku nevratné finanční podpory a vymáhat od Moldavska jakoukoli částku vynaloženou na dosažení cílů nástroje včetně kompenzace, nebo snížit částku úvěru, která má být Moldavsku vyplacena, nebo požádat o předčasné splacení úvěru v souladu se smlouvou o úvěru v případě neoprávněně vyplacených prostředků, zjištěných případů nesrovnalostí nebo vážných obav v souvislosti s nesrovnalostmi, podvody, korupce a střetu zájmů, které mají dopad na finanční zájmy Unie a které Moldavsko nenapravilo, nebo v případě zrušení kvalitativních nebo kvantitativních kroků nebo v případech, kdy se po provedení platby zjistí, že kroky nebyly uspokojivě splněny, nebo v případě závažného porušení povinností vyplývajících z dohod o nástroji nebo ze smluv o úvěru, a to i na základě informací poskytnutých úřadem OLAF nebo zpráv Účetního dvora. Komise před přijetím jakéhokoli rozhodnutí o tomto snížení vyrozumí Evropský parlament a Radu.

8. Odchylně od čl. 116 odst. 2 finančního nařízení začíná platební lhůta uvedená v čl. 116 odst. 1 písm. a) finančního nařízení běžet ode dne sdělení rozhodnutí, jímž se povoluje vyplacení prostředků Moldavsku podle odstavce 3 tohoto článku.
9. Ustanovení čl. 116 odst. 5 finančního nařízení se nepoužije na platby uskutečněné jako finanční pomoc směřující přímo do státní pokladny Moldavska podle tohoto článku a článku 23 tohoto nařízení.
10. Platby nevratné finanční podpory a úvěrů podle tohoto článku se uskuteční v souladu s rozpočtovými přiděly, jak jsou stanoveny v rámci ročního rozpočtového procesu, respektive v závislosti na dostupných finančních prostředcích. Finanční prostředky se vyplácejí ve splátkách. Splátka může být vyplacena v jedné nebo více transích.
11. Částky se vyplácí na základě rozhodnutí uvedeného v odstavci 3 v souladu se smlouvou o úvěru.
12. Platba podpory v jakékoli výši formou úvěrů vyžaduje, aby Moldavsko předložilo žádost o platbu v podobě stanovené ve smlouvě o úvěru, a to v souladu s ustanoveními uvedenými v dohodě o nástroji. To se nevztahuje na platby předběžného financování.

Článek 20

Transparentnost ve vztahu k osobám a subjektům, jimž jsou poskytovány finanční prostředky na provádění programu reform

1. Moldavsko zveřejňuje aktuální údaje o konečných příjemcích, kteří v období tří let dostávají finanční prostředky přesahující kumulativně ekvivalent 50 000 EUR na provádění reform a investic v rámci tohoto nástroje.
2. V případě konečných příjemců uvedených v odstavci 1 se s náležitým zřetelem k požadavkům na důvěrnost a bezpečnost informací, a zejména na ochranu osobních údajů, zveřejní na internetových stránkách ve strojově čitelném formátu v pořadí podle celkové výše obdržených finančních prostředků tyto informace:
 - a) v případě právnických osob úplný oficiální název příjemce finančních prostředků a jeho identifikační číslo pro účely DPH nebo daňové identifikační číslo, je-li k dispozici, nebo jiný jedinečný identifikační kód stanovený právními předpisy, které se na danou právnickou osobu vztahují;
 - b) v případě fyzických osob jméno a příjmení příjemce finančních prostředků;
 - c) částka, kterou příjemce obdržel, a reformy a investice v rámci nástroje pro Moldavsko, k jejichž provádění tato částka přispívá.
3. Informace uvedené v odstavci 2 se nezveřejní, pokud by zveřejněním mohla být ohrožena práva a svobody dotčených konečných příjemců nebo by mohly být vážně poškozeny jejich obchodní zájmy. Tyto informace jsou zpřístupněny Komisi.
4. Moldavsko předává Komisi nejméně jednou ročně údaje o konečných příjemcích uvedených v odstavci 1 tohoto článku, a to elektronicky ve strojově čitelném formátu, který bude vymezen v dohodě o nástroji podle čl. 8 odst. 5 písm. l).

KAPITOLA IV

Ochrana finančních zájmů Unie

Článek 21

Ochrana finančních zájmů Unie

1. Při provádění nástroje přijmou Komise a Moldavsko veškerá vhodná opatření na ochranu finančních zájmů Unie, přičemž zohlední zásadu proporcionality a konkrétní podmínky, za nichž bude nástroj fungovat, podmínky stanovené v čl. 5 odst. 1 a podmínky stanovené ve zvláštních dohodách o nástroji, zejména pokud jde o předcházení podvodům, korupci, střetu zájmů a nesrovnalostem, jejich odhalování a nápravu, jakož i vyšetřování a stíhání trestných činů s dopadem na finanční prostředky poskytované v rámci nástroje. Moldavsko se zavazuje k pokroku směrem k účinným a efektivním řídicím a kontrolním systémům a zajistí, aby bylo možno získat zpět neoprávněně vyplacené nebo nesprávně použité částky.
2. Dohoda o nástroji stanoví následující povinnosti Moldavska:
 - a) pravidelně kontrolovat, zda poskytnuté finanční prostředky byly využity v souladu s platnými pravidly, zejména pokud jde o prevenci, odhalování a nápravu podvodů, korupce a střetu zájmů a nesrovnalostí;
 - b) chránit oznamovatele;
 - c) přijmout vhodná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, odhalování a zamezení dvojího financování a provádění právní kroky k vymáhání neoprávněně získaných prostředků, a to i v souvislosti s případnými opatřeními pro provádění reformy a investičních projektů nebo programů v rámci programu reformy, a v příslušných případech neprodleně přijmout vhodná opatření k vyřízení žádostí podaných Úřadem evropského veřejného žalobce a příslušnými orgány členských států o vzájemnou právní pomoc ve věci trestných činů s dopadem na finanční prostředky poskytované v rámci nástroje;
 - d) zajistit pro účely odstavce 1, zejména pro účely kontrol využívání finančních prostředků v souvislosti s prováděním reformy v rámci programu reformy, shromažďování odpovídajících údajů, včetně informací o skutečném vlastnictví, o osobách a subjektech, kterým jsou poskytovány finanční prostředky na provádění opatření programu reformy podle kapitoly III, a přístup k těmto údajům v souladu se zásadami Unie pro ochranu údajů a s platnými předpisy pro ochranu údajů;
 - e) výslovně oprávnit Komisi, úřad OLAF, Účetní dvůr a případně Úřad evropského veřejného žalobce k výkonu jejich práv stanovených v článku 129 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.
3. Dohoda o nástroji rovněž stanoví právo Komise úměrně snížit částku nevratné finanční podpory poskytnuté v rámci nástroje a vymáhat od Moldavska, včetně kompenzace, jakoukoli částku vynaloženou na dosažení cílů nástroje a snížit částku úvěru, která má být příjemci vyplacena, nebo požadovat předčasné splacení úvěru v souladu se smlouvou o úvěru v případě neoprávněně vyplacených prostředků, zjištěných případů nesrovnalostí nebo vážných obav v souvislosti s nesrovnalostmi, podvodem, korupce a střetu zájmů, které ohrožují finanční zájmy Unie a které nebyly

Moldavskem napraveny, nebo v případech, kdy se po provedení platby zjistí, že nebyly uspokojivě splněny kroky, nebo závažného porušení povinnosti vyplývající ze smlouvy o úvěru nebo ze smlouvy o úvěru. Při rozhodování o výši vrácení a snížení částky, nebo o částce, která má být předčasně splacena, Komise dodrží zásadu proporcionality a zohlední závažnost nesrovnalosti, podvodu, korupce nebo střetu zájmů poškozujícího finanční zájmy Unie nebo porušení povinnosti. Moldavsko dostane příležitost předložit své připomínky před tím, než se provede snížení nebo než je požádáno o předčasné splacení.

4. Osoby a subjekty vynakládající finanční prostředky v rámci nástroje neprodleně oznámí veškerá podezření na podvody, korupci, střet zájmů a nesrovnalosti poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie Komisi a úřadu OLAF.

Článek 22

Úloha vnitřních systémů Moldavska a jeho auditního orgánu

1. Pokud jde o část finančních prostředků z nástroje poskytnutých jako finanční pomoc, Komise se pro účely kontroly veřejných výdajů může spoléhat na auditní orgány v Moldavsku. Podle potřeby se Komise rovněž spoléhá na další demokratickou kontrolu podle čl. 4 odst. 9.
2. Program reformou upřednostní v prvních letech provádění reformy týkající se kapitoly jednání 32, zejména v oblasti řízení veřejných financí a vnitřní kontroly, jakož i boje proti korupci, dále kapitol 23 a 24, zvláště pokud jde o soudnictví, korupci a organizovanou trestnou činnost, a kapitoly 8, především v oblasti kontroly státní podpory.
3. Moldavsko neprodleně oznámí Komisi veškeré nesrovnalosti, včetně podvodů, které se staly předmětem prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení, a průběžně ji informuje o vývoji správních a právních řízení v souvislosti s těmito nesrovnalostmi. Tato hlášení se podávají elektronicky za použití systému pro řízení nesrovnalostí zřízeného Komisí.
4. Subjekty uvedené v odstavci 1 udržují pravidelný dialog s Účetním dvorem, úřadem OLAF a případně s Úřadem evropského veřejného žalobce.
5. Komise může provádět podrobné přezkumy systémů s ohledem na plnění rozpočtu Moldavska na základě posouzení rizik a dialogu s auditními orgány a vydávat doporučení ke zlepšení těchto systémů.
6. Komise může přijímat doporučení Moldavska ve všech případech, kdy příslušné orgány podle jejího názoru nepřijaly nezbytná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce, střetu zájmů a nesrovnalostí, které ovlivnily řádné finanční řízení výdajů financovaných v rámci nástroje, případně existuje závažné riziko, že by ho ovlivnit mohly, a ve všech případech, kdy zjistí nedostatky ovlivňující koncepci a fungování kontrolního systému zavedeného těmito orgány. Moldavsko tato doporučení provede nebo poskytne odůvodnění, proč tak neučinil.

KAPITOLA V

MONITOROVÁNÍ, PODÁVÁNÍ ZPRÁV A HODNOCENÍ

Článek 23

Monitorování a podávání zpráv

1. Komise sleduje provádění nástroje a měří dosažení cílů stanovených v článku 3. Sledování provádění je cílené a přiměřené činností prováděným v rámci dohody o nástroji a nejsou jím dotčeny požadavky na podávání zpráv stanovené v nařízení (EU) 2021/947. Očekává se, že ukazatele uvedené v čl. 11 odst. 2 přispějí k monitorování nástroje ze strany Komise.
2. Dohoda o nástroji uvedená v článku 8 stanoví pravidla a podmínky, za nichž má Moldavsko podávat zprávy Komisi pro účely odstavce 1 tohoto článku.
3. Komise předkládá Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o pokroku při plnění cílů tohoto nařízení. Výroční zpráva je dvakrát ročně doplněna prezentacemi o aktuálním stavu provádění nástroje.
4. Komise poskytuje výroční zprávu uvedenou v odstavci 3 výboru uvedenému v čl. 27 odst. 1.
5. Komise podá zprávu o pokroku při provádění programu reforem Moldavska v kontextu srovnávacího přehledu stanoveného podle nařízení (EU) 2024/1449.

Článek 24

Srovnávací přehled výsledků nástroje

6. Komise zobrazí pokrok v provádění programu reforem ve srovnávacím přehledu nástroje zřízeného podle nařízení (EU) 2024/1449.

Článek 25

Hodnocení nástroje

1. Komise po 31. prosinci 2027, nejpozději však do 31. prosince 2031, provede nezávislé hodnocení tohoto nařízení *ex post*. Toto hodnocení *ex post* posoudí příspěvek Unie k dosažení cílů tohoto nařízení.
2. Hodnocení *ex post* využívá zásady osvědčených postupů Výboru pro rozvojovou pomoc OECD a jeho účelem je stanovit, zda byly splněny dané cíle, a navrhnout doporučení pro zlepšení budoucích akcí.
3. Komise sdělí poznatky a závěry hodnocení *ex post* spolu se svými připomínkami a navazujícími opatřeními Evropskému parlamentu, Radě a členským státům. Toto hodnocení *ex post* může být na žádost Evropského parlamentu, Rady nebo členských států projednáno. Výsledky slouží jako podklad při přípravě budoucích programů a akcí a při přidělování zdrojů. Toto hodnocení *ex post* a navazující opatření se zveřejní.
4. Komise do procesu hodnocení financování z prostředků Unie podle tohoto nařízení ve vhodném rozsahu zapojí všechny relevantní zúčastněné strany, včetně Moldavska,

sociálních partnerů a organizací občanské společnosti, a ve vhodných případech může usilovat o provedení společných hodnocení s členskými státy a jinými partnery s úzkým zapojením Moldavska.

Článek 26

Zprávy Moldavska podávané v rámci hospodářského a finančního dialogu

1. Každá země, která je příjemcem podpory, podává jednou ročně v rámci hospodářského a finančního dialogu zprávu o pokroku dosaženém při plnění reformních úkolů na základě svého programu reform.

KAPITOLA VI ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 27

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor zřízený nařízením (EU) 2021/947.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.
3. Pokud v případě prováděcích aktů uvedených v čl. 13 odst. 1 a v čl. 14 odst. 2 výbor nevydá žádné stanovisko, Komise navrhaný prováděcí akt nepřijme a použije se čl. 5 odst. 4 třetí pododstavec nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 28

Informování, komunikace a propagace

1. Aniž jsou dotčeny požadavky stanovené v nařízení (EU) 2021/947, k zajištění viditelnosti financování z prostředků Unie provádí Komise komunikační činnosti pro finanční podporu plánovanou v programu reform, mimo jiné prostřednictvím společných komunikačních činností s Moldavskem. Komise případně zajistí, aby podpora v rámci tohoto nástroje byla uznána a bylo o ní informováno prostřednictvím prohlášení o financování. Akce financované prostřednictvím nástroje se provádějí v souladu s požadavky na komunikaci a viditelnost u vnějších akcí financovaných Uníí a dalšími příslušnými pokyny.
2. Příjemce finančních prostředků Unie aktivně uvádí původ těchto prostředků a zajišťuje jejich viditelnost, případně i vyobrazením loga Unie a uvedením vhodného prohlášení o financování ve znění „financováno Evropskou unií“, zejména při propagaci akcí a jejich výsledků, tím, že poskytuje, ucelené, účinné a přiměřené informace různým cílovým skupinám, včetně sdělovacích prostředků a veřejnosti.
3. Informování, komunikace a propagace probíhají v přístupném formátu.

Článek 29

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předsedkyně*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ A DIGITÁLNÍ VÝKAZ

1.	RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU	3
1.1	Název návrhu/podnětu	3
1.2	Příslušné oblasti politik	3
1.3	Cíle	3
1.3.1	Obecné cíle	3
1.3.2	Specifické cíle	3
1.3.3	Očekávané výsledky a dopady	3
1.3.4	Ukazatele výkonnosti	3
1.4	Povaha návrhu/podnětu	4
1.5	Odůvodnění návrhu/podnětu	4
1.5.1	Potřeby, které mají být uspokojeny v krátkodobém nebo dlouhodobém horizontu, včetně podrobného harmonogramu pro zahajovací fázi provádění podnětu	4
1.5.2	Přidaná hodnota ze zapojení EU (může být důsledkem různých faktorů, např. přínosů z koordinace, právní jistoty, vyšší účinnosti nebo doplňkovosti). Pro účely tohoto oddílu se „přidanou hodnotou ze zapojení EU“ rozumí hodnota plynoucí z akce Unie, jež doplňuje hodnotu, která by jinak vznikla činností samotných členských států.....	4
1.5.3	Závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti.....	4
1.5.4	Slučitelnost s víceletým finančním rámcem a možné synergie s dalšími vhodnými nástroji.....	5
1.5.5	Posouzení různých dostupných možností financování, včetně prostoru pro přerozdělení prostředků.....	5
1.6	Doba trvání a finanční dopad návrhu/podnětu	6
1.7	Předpokládaný způsob plnění rozpočtu	6
2.	SPRÁVNÍ OPATŘENÍ.....	8
2.1	Pravidla pro monitorování a podávání zpráv	8
2.2	Systémy řízení a kontroly.....	8
2.2.1	Odůvodnění navrhovaných způsobů plnění rozpočtu, mechanismů provádění financování, způsobů plateb a kontrolní strategie.....	8
2.2.2	Informace o zjištěných rizicích a systémech vnitřní kontroly zřízených k jejich zmírnění.....	8
2.2.3	Odhad a odůvodnění nákladové efektivnosti kontrol (poměr mezi náklady na kontroly a hodnotou souvisejících spravovaných finančních prostředků) a posouzení očekávané míry rizika výskytu chyb (při platbě a při uzávěrce)	8
2.3	Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí.....	9
3.	ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU	10
3.1	Okruhy víceletého finančního rámce a dotčené výdajové rozpočtové položky.....	10
3.2	Odhadovaný finanční dopad návrhu na prostředky	12

3.2.1	Odhadovaný souhrnný dopad na operační prostředky	12
3.2.1.1	Prostředky ze schváleného rozpočtu	12
3.2.1.2	Prostředky z vnějších účelově vázaných příjmů	17
3.2.2	Odhadovaný výstup financovaný z operačních prostředků	22
3.2.3	Odhadovaný souhrnný dopad na správní prostředky	24
3.2.3.1	Prostředky ze schváleného rozpočtu	24
3.2.3.2	Prostředky z vnějších účelově vázaných příjmů	24
3.2.3.3	Prostředky celkem.....	24
3.2.4	Odhadované potřeby v oblasti lidských zdrojů.....	25
3.2.4.1	Financované ze schváleného rozpočtu	25
3.2.4.2	Financované z vnějších účelově vázaných příjmů	26
3.2.4.3	Potřeby v oblasti lidských zdrojů celkem	26
3.2.5	Odhadovaný dopad na investice související s digitálními technologiemi	28
3.2.6	Slučitelnost se stávajícím víceletým finančním rámcem	28
3.2.7	Příspěvky třetích stran.....	28
3.3	Odhadovaný dopad na příjmy	29
4.	DIGITÁLNÍ ROZMĚR.....	29
4.1	Požadavky digitálního významu	30
4.2	Údaje	30
4.3	Digitální řešení	31
4.4	Posouzení interoperability.....	31
4.5	Opatření na podporu digitálního provádění	32

1. RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU

1.1 Název návrhu/podnětu

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje nástroj pro reformy a růst pro Moldavsko.

1.2 Příslušné oblasti politik

Vztahy EU se zbytkem světa

1.3 Cíle

1.3.1 Obecné cíle

Strategickými cíli nástroje pro reformy a růst (dále jen „nástroj“) je a) podporovat proces rozšíření tím, že bude urychleno dosažení souladu s hodnotami, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy Unie (dále jen „*acquis*“) prostřednictvím přijetí a provádění reforem v zájmu dosažení budoucího členství v Unii; b) podporovat postupnou integraci Moldavska do jednotného trhu Unie a c) urychlit sociálně-ekonomickou konvergenci mezi ekonomikou Moldavska a Unie. To pomůže Moldavsku získat srovnatelnou úroveň podpory jako ostatní kandidáti, zejména proto, že se na Moldavsko nevztahuje nástroj předvstupní pomoci.

1.3.2 Specifické cíle

Specifický cíl

Specifickým cílem tohoto nástroje je:

- a) dále posilovat základy procesu rozšíření, včetně právního státu a základních práv, fungování demokratických institucí, včetně depolarizace, veřejnou správu a plnění hospodářských kritérií, to zahrnuje prosazování nezávislého soudnictví, zvyšování bezpečnosti a stability, posilování boje proti podvodům a všem formám korupce, včetně korupce na vysoké úrovni a nepotismu, proti organizované trestné činnosti, přeshraniční trestné činnosti a praní peněz a financování terorismu, daňovým únikům, daňovým podvodům a vyhýbání se daňovým povinnostem, větší dodržování mezinárodního práva, posílení svobody a nezávislosti sdělovacích prostředků a akademické svobody, boj proti nenávisným výrokům, vytváření prostředí příznivého pro občanskou společnost a podporu sociálního dialogu, prosazování rovnosti žen a mužů, uplatňování genderového hlediska a posilování postavení žen a dívek, zákazu diskriminace a tolerance s cílem zajistit a posilovat dodržování práv uprchlíků a osob patřících k menšinám, včetně národnostních menšin a Romů, jakož i práv leseb, gayů, bisexuálů, transgender a intersexuálních osob;
- b) pokročit směrem k plnému sladění Moldavska se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie (SZBP), včetně omezujících opatření;
- c) bojovat proti dezinformacím a zahraniční manipulaci s informacemi a vměšování namířeným proti Unii a jejím hodnotám;
- d) pokročit směrem k harmonizaci vízových politik s Unii;
- e) posilovat účinnost veřejné správy, budovat kapacity a investovat do administrativních pracovníků v Moldavsku; zajišťovat přístup k informacím, veřejnou kontrolu a zapojení občanské společnosti do rozhodovacích procesů;

podporovat transparentnost, odpovědnost, strukturální reformy a řádnou správu věcí veřejných na všech úrovních, a to i pokud jde o pravomoci v oblasti dohledu nad rozdělováním veřejných prostředků a přístupem k nim a provádění příslušných šetření, jakož i v oblasti správy veřejných financí, zadávání veřejných zakázek a kontroly státní podpory; podporovat iniciativy a subjekty, které se podílejí na podpoře a prosazování mezinárodní spravedlnosti v Moldavsku;

f) urychlit přechod Moldavska ke klimaticky neutrální udržitelné ekonomice podporující začlenění, která bude schopna odolávat konkurenčním tlakům jednotného trhu Unie, a ke stabilnímu investičnímu prostředí a snižovat jeho strategickou závislost;

g) podporovat hospodářskou integraci Moldavska do jednotného trhu Unie, zejména prostřednictvím posílených obchodních a investičních toků a odolných hodnotových řetězců;

h) podporovat větší integraci do jednotného trhu Unie prostřednictvím lepší a udržitelné konektivity v souladu s transevropskými sítěmi za účelem posílení dobrých sousedských vztahů a mezilidských kontaktů;

i) urychlit inkluzivní a udržitelnou ekologickou transformaci na klimatickou neutralitu do roku 2050 v souladu s Pařížskou dohodou a Zelenou dohodou, přičemž je nutné zahrnout všechna hospodářská odvětví, zejména energetiku, včetně přechodu na dekarbonizované, klimaticky neutrální a oběhové hospodářství odolné vůči změně klimatu, a současně zajistit, aby byla při investicích dodržována zásada „významně nepoškozovat“;

j) podporovat digitální transformaci a digitální dovednosti coby nástroj udržitelného rozvoje a inkluzivního růstu;

k) podněcovat inovace, výzkum a spolupráci mezi akademickými institucemi a průmyslem v zájmu podpory ekologické a digitální transformace a podporovat místní průmyslová odvětví se zvláštním důrazem na místní mikropodniky, malé a střední podniky a začínající podniky;

l) posilovat kvalitní vzdělávání, odbornou přípravu, rekvalifikaci a rozšiřování dovedností na všech úrovních se zvláštním zaměřením na mladé lidi, včetně boje proti nezaměstnanosti mladých lidí, předcházení odlivu mozků a podpory zranitelných komunit, včetně uprchlíků, dále podporovat politiky zaměstnanosti, včetně pracovních práv, v souladu s evropským pilířem sociálních práv a bojovat proti chudobě.

1.3.3 Očekávané výsledky a dopady

Upřesněte účinky, které by návrh/podnět měl mít na příjemce / cílové skupiny.

Očekává se, že podpora v rámci nástroje Moldavsku umožní provádět reformy a investice nutné k zajištění větší konkurenceschopnosti jeho ekonomiky a ke zintenzivnění sbližování s Unii. Provádění nástroje by také mělo posílit systémy vnitřní kontroly a řízení veřejných financí v Moldavsku jakož i provádění základních zásad procesu rozšíření týkajících se zejména právního státu a boje proti korupci, podvodům a organizované trestné činnosti. Očekává se, že podpoří Moldavsko v dřívějším přístupu k výhodám jednotného trhu EU a usnadní jeho integraci do EU.

1.3.4 Ukazatele výkonnosti

Upřesněte ukazatele pro sledování pokroku a dosažených výsledků.

Konkrétní ukazatele budou definovány v programu reforem. Tyto ukazatele by měly vycházet z mezinárodně dohodnutých ukazatelů. Ukazatele by měly být relevantní, obecně přijímané, důvěryhodné, jednoduché a spolehlivé.

1.4 Povaha návrhu/podnětu

nové akce

nové akce následující po pilotním projektu / přípravné akci⁵

prodloužení stávající akce

sloučení jedné či více akcí v jinou/novou akci nebo přesměrování jedné či více akcí na jinou/novou akci

1.5 Odůvodnění návrhu/podnětu

1.5.1 *Potřeby, které mají být uspokojeny v krátkodobém nebo dlouhodobém horizontu, včetně podrobného harmonogramu pro zahajovací fázi provádění podnětu*

Hospodářský výkon a konkurenceschopnost Moldavska zaostávají za průměrem EU, i přes jeho pokrok na cestě k přistoupení k EU. Je naléhavě nutné zajistit, aby se mu dostalo srovnatelné podpory jako ostatním přístupujícím zemím, které jednájí s EU, a podpořit tak sociálně-ekonomickou konvergenci i provádění širšího programu rozšíření.

Aby bylo možné plně využít příležitostí plánu růstu, vypracuje Moldavsko program reforem, ve kterém stanoví klíčová opatření, jež hodlá přijmout v období 2025–2027 s cílem urychlit sociálně-ekonomickou konvergenci s EU. Program reforem zkonzultuje, posoudí a schválí Komise.

Program reforem bude sladěn se strategií růstu Moldavska a v souladu se způsobem rozšíření. Přinese klíčové základní reformy stanovené v přístupovém procesu, jakož i ústřední sociálně-ekonomické reformy řešící strukturální nedostatky v růstové trajektorii země, které budou začleněny do programu reforem.

Nástroj, který je ústředním bodem plánu růstu, pak zavede přísnou podmíněnost, neboť vyplacení finančních prostředků EU bude podmíněno dosaženým pokrokem, zejména pokud jde o posílení sociálně-ekonomické konvergence a konkurenceschopnosti, jakož i v oblasti základních zásad.

Podobně jako v případě plánu růstu pro západní Balkán bude i nový nástroj realizován pomocí prováděcích mechanismů, které byly vybrány tak, aby maximalizovaly rychlé dosažení reforem a souvisejících investic a zároveň zachovaly nezbytné kontroly a minimalizovaly administrativní zátěž pro Komisi, Moldavsko a další prováděcí partnery. Podpora bude poskytována prostřednictvím tří prováděcích mechanismů: 1) přímé podpory státního rozpočtu Moldavska, 2) podpory investic prostřednictvím investiční platformy sousedství a 3) zbývající nevrátné podpory.

Prostředky vyplacené přímo do vnitrostátního rozpočtu a zpřístupnění prostředků pro předkládání investičních návrhů budou záviset na pokroku a plnění platebních podmínek uvedených v programu reforem. Platební podmínky budou mít podobu

⁵ Uvedené v čl. 58 odst. 2 písm. a) nebo b) finančního nařízení.

souboru kvalitativních a kvantitativních kroků a souvisejícího harmonogramu pro vyplacení prostředků spojeného s konkrétními sociálně-ekonomickými reformami, které mají stimulovat růst, nasměrovat zemi na cestu udržitelné konvergence a ke konkrétním reformám souvisejícím se základními zásadami procesu rozšíření, včetně právního státu, boje proti korupci a organizovanému zločinu. Po rozhodnutí Komise o schválení programů reforem (prostřednictvím prováděcího rozhodnutí Komise) a po uzavření dohody o nástroji a dohod o úvěru bude Moldavsko způsobilé k získání předběžného financování.

Makrofinanční stabilita, řádné řízení veřejných financí, transparentnost a dohled nad rozpočtem jsou obecné podmínky pro platby, které musí být splněny, aby mohlo dojít k uvolnění finančních prostředků. Platby budou probíhat podle pevně stanoveného pololetního harmonogramu na základě řádně odůvodněných žádostí o uvolnění finančních prostředků předložených Moldavskem a poté, co Komise ověří splnění příslušných platebních podmínek. V případě nesplnění platebních podmínek Komise danou platbu pozastaví nebo od ní odečte příslušnou částku.

K vyplacení příslušných pozastavených prostředků může dojít během příštích dvanácti měsíců po původní lhůtě stanovené v programu reforem za předpokladu, že budou splněny platební podmínky.

Investice předpokládané v programech reforem budou podporovány prostřednictvím investiční platformy sousedství. Související projekty nebo programy budou předloženy radě investiční platformy sousedství k vydání stanoviska až poté, co Komise posoudí splnění příslušných platebních podmínek.

- 1.5.2 *Přidaná hodnota ze zapojení EU (může být důsledkem různých faktorů, např. přínosů z koordinace, právní jistoty, vyšší účinnosti nebo doplňkovosti). Pro účely tohoto oddílu se „přidanou hodnotou ze zapojení EU“ rozumí hodnota plynoucí z akce Unie, jež doplňuje hodnotu, která by jinak vznikla činností samotných členských států.*

Opatření na úrovni Unie jsou nezbytná k dosažení urychlené hospodářské konvergence mezi Moldavskem a EU na jeho cestě k potenciálnímu členství v Unii. Rozsah potřebné pomoci je takový, že Moldavsko nadále vyžaduje trvalou vnější podporu, kterou by žádný členský stát ani jednotlivý dárcem nemohl poskytnout sám o sobě. Unie má ty nejlepší předpoklady k tomu, aby poskytovala Moldavsku víceletou vnější pomoc včasným, koordinovaným a předvídatelným způsobem. Unie může také využít své výpůjční kapacity k tomu, aby Moldavsku poskytla půjčky za výhodných podmínek, jakož i k poskytování grantů v rámci víceletého výhledu.

- 1.5.3 *Závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti*

Nástroj bude vycházet z poznatků získaných z Nástroje pro oživení a odolnost, který byl zřízen v roce 2020, jakož i z nedávno navrženého nástroje pro Ukrajinu, který byl přijat v únoru 2024. Nástroj především vychází z Nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu, který byl navržen v listopadu 2023 a přijat v květnu 2024. V zájmu rovného zacházení se všemi uchazeči co nejpřesněji odráží nařízení, kterým se zřizuje Nástroj pro reformy a růst pro země západního Balkánu, v jeho konečné podobě, aby již byly zohledněny všechny případné připomínky a doplnění ze strany spolunormotvůrců i dalších útvarů Komise. Nástroj využívá stávající mechanismy, zejména přímou finanční pomoc podobnou rozpočtové podpoře a investiční platformu sousedství pro investice. Oba tyto nástroje prokázaly, že financování z EU

může mít značný vliv, když se použije společně s financováním od jiných dárců v kontextu kombinování zdrojů financování.

1.5.4 Slučitelnost s víceletým finančním rámcem a možné synergie s dalšími vhodnými nástroji

Cílem navrhovaného nástroje je vybavit Unii právním nástrojem, který jí umožní podpořit větší sociálně-ekonomickou konvergenci Moldavska na jeho cestě k členství v Unii. Celková částka tohoto nástroje má být poskytnuta prostřednictvím úvěrů a nevratné podpory. Nevratná podpora by měla být financována z krytí přiděleného na zeměpisný program sousedství podle čl. 6 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/947. Všechna ustanovení nástroje NDICI – Globální Evropa se nadále použijí, pokud není v tomto nařízení uvedeno jinak. V období od 1. ledna 2025 do 30. června 2029 je k dispozici podpora ve formě úvěrů až do výše 1 500 milionů EUR. Tato částka není součástí částky záruky pro vnější činnost ve smyslu čl. 31 odst. 4 nařízení (EU) 2021/947. Tyto úvěry budou zaručeny prostřednictvím společného rezervního fondu s dotační sazbou 9 %.

1.5.5 Posouzení různých dostupných možností financování, včetně prostoru pro přerozdělení prostředků

Rozpočet Unie již poskytuje podporu za účelem příprav na případné přistoupení k EU pro ostatní kandidátské země prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci (NPP III), který se vztahuje na země západního Balkánu a Turecko a je založen na grantech, kombinování zdrojů financování a rozpočtových zárukách. Nástroj pro reformy a růst pro země západního Balkánu se zároveň zaměřuje pouze na urychlenou sociálně-ekonomickou konvergenci zemí západního Balkánu a vychází z odlišného přístupu, přičemž vytváří pevnou vazbu mezi plněním reformních závazků a přístupem k financování.

Moldavsko je v současné době zapojeno do přístupových jednání, avšak stále se na něj vztahuje nástroj NDICI – Globální Evropa bez specializovaného nástroje, který by řešil konkrétní dodatečné potřeby vyplývající z předvstupní pomoci. Vzhledem k novému impulsu pro rozšíření je důležité, aby Moldavsko dostalo srovnatelnou úroveň podpory a připravilo se tak na své případné budoucí přistoupení. Vzhledem k pokročilé fázi provádění NPP III není možné nástroj znovu otevřít pro další zájemce, a to bez ohledu na skutečnost, že v rámci tohoto nástroje není možné poskytovat úvěry. Proto je zapotřebí nový nástroj, který by poskytoval podobnou úroveň podpory, pokud jde o financování a podmínky, jako je tomu v případě západního Balkánu a Ukrajiny.

Aby se zajistila bezproblémová a transparentní realizace veškerých investic uvedených v rámci programu reform, Komise hodlá použít ověřenou metodiku investiční platformy sousedství při dodržení podmínek uvedených výše.

1.6 Doba trvání a finanční dopad návrhu/podnětu

Časově omezená doba trvání

- s platností od [DD.MM.]RRRR do [DD.MM.]RRRR,
- finanční dopad od roku 2025 do roku 2027 u prostředků na závazky a od roku 2025 u prostředků na platby.

Časově neomezená doba trvání

- Provádění s obdobím rozběhu od RRRR do RRRR,
- poté plné fungování.

1.7 Předpokládaný způsob plnění rozpočtu⁶

Přímé řízení Komisí

- prostřednictvím jejích útvarů, včetně jejích zaměstnanců v delegacích Unie,
- prostřednictvím výkonných agentur.

Sdílené řízení s členskými státy

Nepřímé řízení, při kterém jsou úkoly souvisejícími s plněním rozpočtu pověřeny:

- třetí země nebo subjekty určené těmito zeměmi,
- mezinárodní organizace a jejich agentury (upřesněte),
- Evropská investiční banka a Evropský investiční fond,
- subjekty uvedené v článcích 70 a 71 finančního nařízení,
- veřejnoprávní subjekty,
- soukromoprávní subjekty pověřené výkonem veřejné služby v rozsahu, v jakém jim byly poskytnuty dostatečné finanční záruky,
- soukromoprávní subjekty členského státu pověřené uskutečňováním partnerství veřejného a soukromého sektoru a poskytující dostatečné finanční záruky,
- subjekty nebo osoby pověřené prováděním specifických akcí v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky podle hlavy V Smlouvy o Evropské unii a určené v příslušném základním právním aktu,
- subjekty usazené v členském státě, které se řídí soukromým právem členského státu nebo právem Unie a které mohou být v souladu s odvětvovými pravidly pověřeny vynakládáním finančních prostředků Unie nebo využíváním rozpočtových záruk Unie, pokud jsou tyto subjekty ovládány veřejnoprávními subjekty nebo soukromoprávními subjekty pověřenými výkonem veřejné služby a byly jim poskytnuty dostatečné finanční záruky ve formě společné a nerozdílné odpovědnosti kontrolních subjektů nebo rovnocenné finanční záruky, jež mohou být pro každou akci omezeny na maximální výši podpory Unie.

⁶ Vysvětlení způsobů plnění rozpočtu spolu s odkazem na finanční nařízení jsou k dispozici na stránkách BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. SPRÁVNÍ OPATŘENÍ

2.1 Pravidla pro monitorování a podávání zpráv

Konkrétní kvantitativní a kvalitativní kroky budou definovány v programu reforem (schváleném Komisí v prováděcím rozhodnutí), aby bylo možné sledovat plnění platebních podmínek. Moldavsko předloží dvakrát ročně řádně odůvodněnou žádost o uvolnění nevratné finanční podpory a úvěru, v níž uvede, jak bylo dosaženo uspokojivého splnění uvedených podmínek, a to na základě kvantitativních a kvalitativních kroků stanovených v prováděcím rozhodnutí. Dohoda o nástroji uzavřená s Moldavskem navíc stanoví ukazatele pro podávání zpráv a monitorování, které by měly umožnit vyšší míru sledování pokroku, pokud jde o dosahování obecných a specifických cílů nástroje, a podávání zpráv o něm. Komise bude každý rok podávat Evropskému parlamentu, Radě a výboru uvedenému v článku 27 zprávu o využívání finančních prostředků poskytnutých v rámci tohoto nástroje, jakož i o pokroku při plnění cílů. Komise rovněž provede hodnocení tohoto nařízení *ex post*.

2.2 Systémy řízení a kontroly

2.2.1 *Odůvodnění navrhovaných způsobů plnění rozpočtu, mechanismů provádění financování, způsobů plateb a kontrolní strategie*

Nástroj bude podléhat přímému a nepřímému řízení. Část bude přímo řízena s přímým převodem finančních prostředků do státního rozpočtu Moldavska, zatímco určitou část poskytne Moldavsko na investiční projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství.

Kontrolní strategie bude přizpůsobena provádění v rámci každého z těchto pilířů s využitím monitorování, hodnocení a auditů. Zvláštní pozornost bude věnována provádění finančních prostředků poskytnutých Moldavsku jako přímá finanční pomoc a sledování povinnosti Moldavska poskytnout předem stanovený procentní podíl na projekty schválené v rámci investiční platformy sousedství. Uvolňování finančních prostředků bude probíhat podle pevně stanoveného pololetního harmonogramu na základě žádostí předložených Moldavskem a poté, co Komise ověří splnění příslušných platebních podmínek. Víceúrovňová struktura zavedených kontrolních mechanismů poskytuje integrovaný rámec, který zajišťuje, že budou zavedena veškerá vhodná opatření na ochranu finančních zájmů Unie. Zaručí zohlednění zásady proporcionality a konkrétní podmínky, za nichž bude nástroj fungovat. Opatření v rámci programu reforem by navíc měla přispět ke zlepšení účinnosti systému řízení a kontroly veřejných financí, k boji proti praní peněz, vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým únikům, podvodům a organizované trestné činnosti a k účinnému systému kontroly státní podpory cílem zajistit spravedlivé podmínky pro všechny podniky. Program reforem bude obsahovat popis těchto systémů, jakož i konkrétní kroky související s kapitolou 32 s cílem podpořit Moldavsko při uvádění jeho požadavků na audit a kontroly do souladu se standardy Unie. V případě, že žádost o uvolnění finančních prostředků zahrnuje krok související s kapitolou 32, Komise nesmí přijmout rozhodnutí o povolení uvolnění finančních prostředků, pokud tento krok neposoudí kladně.

2.2.2 *Informace o zjištěných rizicích a systémech vnitřní kontroly zřízených k jejich zmírnění*

Hlavní riziko zjištěné v souvislosti s financováním souvisí s neplněním platebních podmínek spojených s vyplácením finančních prostředků. Níže jsou uvedena opatření, která budou zavedena ke zmírnění těchto rizik:

- posouzení Komise týkající se splnění příslušných platebních podmínek před vyplácením finančních prostředků s možností tyto finanční prostředky zadržet,
- snížení nebo zadržení poskytnuté podpory nebo zpětné získání jakékoli částky vynaložené na dosažení cílů nástroje v případech nesrovnalostí, podvodů, korupce a střetů zájmů poškozujících finanční zájmy Unie, které nebyly Moldavskem napraveny, nebo v případě závažného porušení povinnosti vyplývající z dohod uzavřených s Moldavskem,
- pozastavení financování v případě, že Moldavsko nesplní podmínky stanovené v článku 5,
- v případě, že žádost o uvolnění finančních prostředků zahrnuje krok související s kapitolou 32, Komise nesmí přijmout rozhodnutí o povolení uvolnění finančních prostředků, pokud tento krok neposoudí kladně.

2.2.3 *Odhad a odůvodnění nákladové efektivity kontrol (poměr mezi náklady na kontroly a hodnotou souvisejících spravovaných finančních prostředků) a posouzení očekávané míry rizika výskytu chyb (při platbě a při uzávěrce)*

Finanční příspěvek bude Moldavsku poskytnut formou financování, které není spojeno s náklady, podle čl. 125 odst. 1 písm. a) finančního nařízení.

2.3 **Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí**

Návrh obsahuje zvláštní ustanovení o ochraně finančních zájmů Unie. Nástroj bude vybaven silným systémem auditů a kontrol, nastaveným jako víceúrovňový mechanismus: reforma systémů auditu a kontroly Moldavska bude součástí reformy v rámci programů reform; Komise může navíc provádět podrobné přezkumy systémů s ohledem na plnění vnitrostátního rozpočtu na základě posouzení rizik a dialogu s vnitrostátními auditními orgány a vydávat doporučení ke zlepšení těchto systémů. Navíc podle nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 má úřad OLAF, Evropský účetní dvůr a Úřad evropského veřejného žalobce potřebná práva a přístup k plnění svých příslušných úkolů. Investiční část nástroje bude prováděna s mezinárodními finančními institucemi na základě posouzení pilířů a rámcových dohod s těmito institucemi.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU

3.1 Okruhy víceletého finančního rámce a dotčené výdajové rozpočtové položky

- Stávající rozpočtové položky

V pořadí okruhů víceletého finančního rámce a rozpočtových položek.

Okruh víceletého finančního rámce	Rozpočtová položka	Druh výdaje RP/NRP ³	Příspěvek			
	Číslo		zemí ESVO ⁴	kandidátských zemí a potenciálních kandidátů ⁵	jiných třetích zemí	jiné účelově vázané příjmy
6	14.01.01.01 Podpůrné výdaje na nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa	NRP	NE	NE	NE	NE
6	14.02.01.11 Východní sousedství	RP	NE	NE	NE	NE
6	14.02.01.70 Nástroj NDICI – Globální Evropa — Tvorba rezerv společného rezervního fondu	RP	NE	NE	NE	NE

3.2 Odhadovaný finanční dopad návrhu na prostředky

3.2.1 Odhadovaný souhrnný dopad na operační prostředky

- Návrh/podnět nevyžaduje využití operačních prostředků.
- Návrh/podnět vyžaduje využití operačních prostředků, jak je vysvětleno dále:

3.2.1.1 Prostředky ze schváleného rozpočtu

v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

Okruh víceletého finančního rámce	6	Sousedství a svět
--	---	-------------------

GŘ: NEAR			Rok 2025 ⁷	Rok 2026	Rok 2027	CELKEM
○ Operační prostředky						
14.02.01.11 ⁸	Závazky	(1a)	93,600	93,600	93,600	280,800
	Platby	(2a)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
14.02.01.70	Závazky	(1b)	45,000	45,000	45,000	135,000
	Platby	(2b)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Prostředky správní povahy financované z rámce na zvláštní programy ⁹						
14.01.01.01		3	1,400	1,400	1,400	4,200
CELKEM prostředky pro GŘ NEAR	Závazky	=1a+1b +3	140,000	140,000	140,000	420,000
	Platby	=2a+2b +3	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

⁷ Rokem N se rozumí rok, kdy se návrh/podnět začíná provádět. Výraz „N“ nahraďte předpokládaným prvním rokem provádění (například 2021). Totéž proveďte u let následujících.

⁸ Podle oficiální rozpočtové nomenklatury.

⁹ Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění programů a/nebo akcí EU (bývalé položky „BA“), nepřímý výzkum, přímý výzkum.

○Operační prostředky CEKEM	Závazky	(4)	138,600	138,600	138,600	415,800
	Platby	(5)	p. m.	p. m.	p. m.	
○Prostředky správní povahy financované z rámce na zvláštní programy CELKEM		(6)	1,400	1,400	1,400	4,200
CELKEM prostředky z OKRUHU 6 víceletého finančního rámce	Závazky	=4+ 6	140,000	140,000	140,000	420,000
	Platby	=5+ 6	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

Okruh víceletého finančního rámce	7	„Správní výdaje“ ¹⁰				
GŘ NEAR		Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	CELKEM VFR NA OBDOBÍ 2021–2027
•Lidské zdroje		0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
•Ostatní správní výdaje		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
GŘ NEAR CELKEM		0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
Prostředky						

Prostředky z OKRUHU 7 víceletého finančního rámce CELKEM	(Závazky celkem = platby celkem)	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
---	----------------------------------	--------------	-------	-------	-------	--------------

v milionech EUR (zaokrouhloeno na tři desetinná místa)

	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	CELKEM VFR NA OBDOBÍ 2021–2027

¹⁰ Nezbytné prostředky by měly být stanoveny na základě údajů o průměrných ročních nákladech, které jsou k dispozici na příslušných internetových stránkách BUDGpedia.

CELKEM prostředky z OKRUHŮ 1 až 7	Závazky	0,000	140,356	140,356	140,356	421,068
víceletého finančního rámce	Platby	0,000	140,356	140,356	140,356	421,068

3.2.2 Odhadovaný výstup financovaný z operačních prostředků (nevyplňuje se u decentralizovaných agentur)

Prostředky na závazky v milionech EUR (zaokrouhloeno na tři desetinná místa)

Obecné cíle	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	CELKEM
a) podporovat proces rozšíření tím, že bude urychleno dosažení souladu s hodnotami, právními předpisy, pravidly, normami, politikami a postupy Unie („ <i>acquis</i> “) prostřednictvím přijetí a provádění reforem v zájmu dosažení budoucího členství v Unii;	138,600	138,600	138,600	415,800
b) podporovat postupnou integraci Moldavska do jednotného trhu Unie;				
c) urychlit sociálně-ekonomickou konvergenci moldavského hospodářství s Unii;				
CELKEM prostředky	138,600	138,600	138,600	415,800

3.2.3 Odhadovaný souhrnný dopad na správní prostředky

- Návrh/podnět nevyžaduje využití prostředků správní povahy.
- Návrh/podnět vyžaduje využití prostředků správní povahy, jak je vysvětleno dále:

3.2.3.1 Prostředky ze schváleného rozpočtu

SCHVÁLENÉ PROSTŘEDKY	Rok	Rok	Rok	Rok	CELKEM NA OBDOBÍ 2021–2027
	2024	2025	2026	2027	
OKRUH 7					
Lidské zdroje	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
Ostatní správní výdaje	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mezisoučet za OKRUH 7	0,000	0,356	0,356	0,356	1,068
Mimo OKRUH 7					
Lidské zdroje	0,000	0,661	0,661	0,661	1,983
Ostatní výdaje správní povahy	0,000	0,739	0,739	0,739	2,217
Mezisoučet za OKRUH 7	0,000	1,400	1,400	1,400	4,200
CELKEM	0,000	1,756	1,756	1,756	5,268

Potřebné prostředky na oblast lidských zdrojů a na ostatní výdaje správní povahy budou pokryty z prostředků GR, které jsou již vyčleněny na řízení akce a/nebo byly vnitřně přerozděleny v rámci GR a případně doplněny z dodatečného přidělu, který lze řídicímu GR poskytnout v rámci ročního přidělování a s ohledem na rozpočtová omezení. Výše uvedené údaje představují další potřeby GR NEAR.

Popis úkolů:

Úředníci a dočasní zaměstnanci	Zaměstnanci na plný pracovní úvazek budou pracovat v oblasti rozvoje politiky, právních záležitostí s obzvláštním zaměřením na zadávání veřejných zakázek, finančního řízení, řízení smluv a auditu, monitorování, podávání zpráv a hodnocení. 2 AD
Externí zaměstnanci	3 v ústředí a 2 v delegaci v Moldavsku. Požadovaní zaměstnanci na plný pracovní úvazek budou pracovat v oblasti rozvoje politiky, právních záležitostí s obzvláštním zaměřením na zadávání veřejných zakázek, finančního řízení, řízení smluv a auditu, monitorování, podávání zpráv a hodnocení.

3.2.4 Odhadované potřeby v oblasti lidských zdrojů

- Návrh/podnět nevyžaduje využití lidských zdrojů.
- Návrh/podnět vyžaduje využití lidských zdrojů, jak je vysvětleno dále:

3.2.4.1 Financované ze schváleného rozpočtu

Odhad vyjádřete v přepočtu na plné pracovní úvazky (FTE)¹¹

¹¹ Pod tabulkou prosím upřesněte, kolik plných pracovních úvazků v rámci uvedeného počtu je již přiděleno na řízení akce a/nebo může být přerozděleno v rámci vašeho GR a jaké jsou vaše čisté potřeby.

SCHVÁLENÉ PROSTŘEDKY		Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027
• Pracovní místa podle plánu pracovních míst (místa úředníků a dočasných zaměstnanců)					
20 01 02 01 (v ústředí a v zastoupeních Komise)		0	0	0	0
20 01 02 03 (při delegacích EU)		0	0	0	0
01 01 01 01 (v nepřímém výzkumu)		0	0	0	0
01 01 01 11 (v přímém výzkumu)		0	0	0	0
Jiné rozpočtové položky (upřesněte)		0	0	0	0
• Externí zaměstnanci (v ekvivalentech plného pracovního úvazku – FTE)					
20 02 01 (SZ, VNO z celkového rámce)		0	0	0	0
20 02 03 (SZ, MZ, VNO a MOD při delegacích EU)		0	0	0	0
Položka na administrativní podporu [14.01.01.01]	– v ústředí	0	0	0	0
	– při delegacích EU	0	0	0	0
01 01 01 02 (SZ, VNO v nepřímém výzkumu)		0	0	0	0
01 01 01 12 (SZ, VNO v přímém výzkumu)		0	0	0	0
Jiné rozpočtové položky (upřesněte) – okruh 7		0	0	0	0
Jiné rozpočtové položky (upřesněte) – mimo okruh 7		0	0	0	0
CELKEM		0	0	0	0

Zaměstnanci potřební k provedení návrhu (v ekvivalentech plného pracovního úvazku – FTE):

	Současní zaměstnanci, kteří jsou k dispozici v útvarech Komise	Výjimečně požadovaní dodateční zaměstnanci*		
		Má být financováno v rámci okruhu 7	Má být financováno z položky BA	Má být financováno z poplatků
Pracovní místa podle plánu pracovních míst	Nepoužije se.	Nepoužije se.	2	Nepoužije se.
Externí zaměstnanci (SZ, VNO, ZAP)	Nepoužije se.	Nepoužije se.	5	Nepoužije se.

Popis úkolů, které mají být provedeny:

Úředníci a dočasní zaměstnanci	Zaměstnanci na plný pracovní úvazek budou pracovat v oblasti rozvoje politiky, právních záležitostí s obzvláštním zaměřením na zadávání veřejných zakázek, finančního řízení, řízení smluv a auditu, monitorování, podávání zpráv a hodnocení. 2 AD
Externí zaměstnanci	3 v ústředí a 2 v delegaci v Moldavsku. Požadovaní zaměstnanci na plný pracovní úvazek budou pracovat v oblasti rozvoje politiky, právních záležitostí s obzvláštním zaměřením na zadávání veřejných zakázek, finančního řízení, řízení smluv a auditu, monitorování, podávání zpráv a hodnocení.

3.2.5 Odhadovaný dopad na investice související s digitálními technologiemi

Povinná opatření: do níže uvedené tabulky by měl být zahrnut nejlepší odhad investic souvisejících s digitálními technologiemi, které návrh/podnět vyžaduje.

Pokud je to pro realizaci návrhu/podnětu nutné, měly by být prostředky v okruhu 7 výjimečně uvedeny v určeném řádku.

Prostředky v okruzích 1–6 by měly být vykázány jako „výdaje na politiku IT v rámci operačních programů“. Tyto výdaje se týkají provozního rozpočtu, který bude použit na opětovné použití / nákup / vývoj IT platforem/nástrojů přímo souvisejících s prováděním iniciativy a s nimi spojených investic (např. licence, studie, ukládání dat atd.). Informace uvedené v této tabulce by měly být v souladu s údaji uvedenými v oddíle 4 „Digitální rozměr“.

CELKEM prostředky na digitální oblast a IT	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	CELKEM VFR NA OBDOBÍ 2021– 2027
OKRUH 7					
Výdaje na informační technologie (podnikové)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mezisosoučet za OKRUH 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mimo OKRUH 7					
Výdaje politiky v oblasti informačních technologií na operační programy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mezisosoučet za OKRUH 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
CELKEM	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6 Slučitelnost se stávajícím víceletým finančním rámcem

Návrh/podnět:

- může být v plném rozsahu financován přerozdělením prostředků v rámci příslušného okruhu víceletého finančního rámce (VFR).
- vyžaduje použití nepřiděleného rozpětí v rámci příslušného okruhu VFR a/nebo použití zvláštních nástrojů definovaných v nařízení o VFR.
- vyžaduje revizi VFR.

3.2.7 Příspěvky třetích stran

Návrh/podnět:

- nepočítá se spolufinancováním od třetích stran.
- počítá se spolufinancováním od třetích stran podle následujícího odhadu:

prostředky v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	Celkem

Upřesněte subjekt	spolufinancující					
Spolufinancované prostředky CELKEM						

3.3 Odhadovaný dopad na příjmy

- Návrh/podnět nemá žádný finanční dopad na příjmy.
- Návrh/podnět má tento finanční dopad:
 - na vlastní zdroje
 - na jiné příjmy
 - uveďte, zda je příjem účelově vázán na výdajové položky

v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

Příjmová rozpočtová položka:	Prostředky dostupné v běžném rozpočtovém roce	Dopad návrhu/podnětu ¹²			
		Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027
Článek					

U účelově vázaných příjmů upřesněte dotčené výdajové rozpočtové položky.

Jiné poznámky (např. způsob/vzorec výpočtu dopadu na příjmy nebo jiné údaje).

4. DIGITÁLNÍ ROZMĚR

4.1 Požadavky digitálního významu

4.2 Údaje

4.3 Digitální řešení

4.4 Posouzení interoperability

¹² Pokud jde o tradiční vlastní zdroje (cla, dávky z cukru), je třeba uvést čisté částky, tj. hrubé částky po odečtení 20 % nákladů na výběr.

4.5 Opatření na podporu digitálního provádění

--